

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Нове обличчя України

Ніхто не розіб'є ліхтар, якого він сам засвітив

СТОР. 8

Передплатив і виграв!

Квантова медицина — це реальність

СТОР. 10

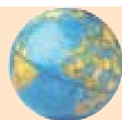

Спорт

Блохін переміг після повернення

СТОР. 12

№ 100 (5100) П'ЯТНИЦЯ, 3 ЧЕРВНЯ 2011 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Ухвалено постанову про створення Національного військового меморіального кладовища

Парламентська хроніка
Ранкове засідання 2 червня

Верховна Рада ухвалила постанову про створення Національного військового меморіального кладовища. Як зазначив голова підкомітету Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони Олександр Кузьмук, сьогодні в Києві та в Україні в цілому поховання ветеранів війни, учасників бойових дій, військово-службовців та членів їхніх сімей здійснюється безсистемно і з порушенням законодавства. Зокрема, до ветеранських організацій надходить чимало скарг від родин ветеранів стосовно вимагання хабарів за отримання місця для поховання та про відмову у наданні родинам фінансової допомоги для організації поховання. СТОР. 2

У Ялті обговорять, як протистояти радикалізму і пожежам

Сьогодні Голова Верховної Ради Володимир Литвин візьме участь у засіданні Ради регіонів, що пройде в Ялті під керівництвом Президента Віктора Януковича. Політики та експерти обговорять, як запобігти проявам радикалізму й попередити нетерпимість і протистояння в суспільстві. А також обміняються думками про стратегію соціально-економічного розвитку Криму і протипожежної безпеки країни. СТОР. 2

Чи такі безпечні електронні підручники, як про них говорять?

Незабаром паперові зошити та підручники в українських школах мають замінити на електронні. Втім, з якою технікою працюватимуть школярі, й досі не визначилися в профільному міністерстві. Рідери, нетбуки, планшети... Перебирають усі можливі варіанти. На чому зупинять свій вибір чиновники, поки що невідомо. «Кастинг» пристроїв завершиться за два місяці. Принаймні в цьому переконує керівник напрпроекту «Відкритий світ» Ігор Курус.

«Відбір кінцевого пристрою відбуватиметься в ході «пілотів» і консультацій із медиками. Оберемо той, що буде зручніший для навчання. Поки ми на тому етапі, що не можемо відкинути жоден із варіантів, бо всі вони мають свої плюси й недоліки. Якщо рідери безпечніші для очей, то нетбуки — більш функціональні», — пояснив він. СТОР. 7

Проти антисімейних технологій

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Учора біля будинку Верховної Ради України розпочалася вулична акція «Здорова сім'я — міцне суспільство», мета якої — захист традиційних сімейних цінностей. Після чого колона учасників перейшла до будівлі Кабінету Міністрів України. Акція проходила на підтримку міжнародної ініціативи «Тиждень подружжя», що відбувся з 15 по 22 травня. Пікетувальники вимагали прописати в Конституції шлюб як союз одного чоловіка та жінки; посилити державну підтримку сім'ям, сприяти вітчизняному всиновленню дітей; заборонити пропаганду гомосексуалізму в Україні (гей-паради, вуличні акції, «райдужні» флеш-моби); повернути гомосексуалізм у класифікатор захворювань МОЗ України; заблокувати впровадження антисімейних технологій.

ЗАКІНЧЕННЯ ТЕМИ — НА 2—3-Й СТОР.

Інші фото з цієї події шукайте у фотомагазині на сайті www.golos.com.ua.

ПОДІЇ

Холеру виявили у п'яти пацієнтів

П'ятий випадок холери підтверджено в Маріуполі, **повідомляє прес-служба Міністерства охорони здоров'я України.** П'ятий хворий з ознаками гострої кишкової інфекції був госпіталізований 30 травня, вчора цей діагноз підтвердився, **передає «Інтерфакс-Україна».**

Медики запевняють, що здоров'ю пацієнта ніщо не загрожує. Державна санітарно-епідеміологічна служба контролює проведення санітарних і обмежувальних заходів.

У Маріуполі Донецької області наприкінці травня були підтверджені чотири випадки захворювання на холеру, 1 червня з'явилося повідомлення про підозру на п'ятий.

У зв'язку з тим, що всі випадки захворювання тією чи іншою мірою пов'язані з виловленою рибою в Азовському морі, що омиває Маріуполь, обмежено риболовлю. Також у місті заборонено купання. Всіх жителів із клінічними проявами кишкової інфекції госпіталізують для виявлення холери. На ринках Маріуполя проводяться рейди для виявлення несанкціонованого продажу морської риби.

Торгували гранатами оптом і вроздріб

Торгівлю бойовими припасами розгорнув поблизу одного з торговельних центрів Рівного 30-річний мешканець Здолбунова Ігор. Його затримали правоохоронці саме тоді, коли він за 250 гривень продав ручну осколкову наступальну гранату РГД-5.

Міліціонери виявили і його спільника — рівнянина Олександра, в якого вилучили в гаражі дванадцять гранат і тринадцять запалів до них. У ході оперативно-розшукових заходів з'ясувалося, що гранати по ціні сімдесят гривень за кожну підприємливий рівнянин купував у прапорщика військової частини, за місцем проживання якого виявили і вилучили ящик із двадцятьма гранатами. СТОР. 6

КОРОТКО

■ Компанію «Національні авіалінії України» Господарський суд Києва визнав банкрутом **(«Комерсантъ»).**

■ За даними польських прикордонників, громадяни України за перші три місяці цього року перетнули українсько-польський кордон близько 2,3 млн. разів, що майже на 40% більше показників першого кварталу минулого року **(УНІАН).**

■ Прокуратура Першотравневого району Чернівців порушила кримінальну справу щодо службових осіб департаменту житлово-комунального господарства міськради та ТзОВ «Світло-інвест-Захід», які завищили вартість виконання робіт з реконструкції зовнішнього освітлення та контактної мережі тролейбуса на понад 232 тис. грн., **повідомляє наш власкор Сергій СУЛИМА.**

Транзит природного газу територією України в травні 2011-го порівняно з травнем минулого року зріс майже на 30%

Ухвалено постанову про створення Національного військового меморіального кладовища

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 2 червня

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Отож цією постановою Кабінету Міністрів рекомендується створити Національне військове меморіальне кладовище для гідного поховання ветеранів війни, учасників бойових дій та членів їхніх сімей, оскільки раніше про спільне поховання ветеранів із членами сім'ї не йшлося. До того ж у цьому випадку йдеться про те, що окрім Національного військового меморіального кладовища також буде створено військові кладовища в обласних та районних центрах України.

Народні депутати схвалили в цілому низку законів. Зокрема, законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України в частині видачі особи (екстрадиції), спрямований на приведення національного законодавства до європейських стандартів і вимог чинних міжнародних договорів про видачу правопорушників. Відповідні зміни внесено до Кримінального кодексу України (стосовно заборони видачі громадян України), закону «Про попереднє ув'язнення» (про дотримання прав людини стосовно осіб, які перебувають під вартою у зв'язку з тимчасовим чи екстрадиційним арештом) та до закону про біженців (стосовно строків оскарження до суду рішень міграційної служби).

Ухвалений у цілому законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо порушення законодавства про захист персональних даних розроблено з метою приведення законодавства у відповідність до Конвенції Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматичною обробкою персональних даних. Зокрема, законопроект установлює відповідальність за незаконне збирання, зберігання, використання або поширення конфіденційної інформації про особу, ухилення від реєстрації бази персональних даних, не повідомлення або несвоєчасне повідомлення суб'єкта персональних даних про його права у зв'язку з внесенням інформації про нього до бази даних чи незабезпечення захисту інформації. На думку авторів законопроекту, цим буде повністю гарантовано виконання статті 32 Конституції, згідно з якою не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Ухвалений у цілому законопроект про внесення змін до статті 18 закону «Про міліцію», за словами глави підкомітету Комітету Верховної Ради з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Володимира Малишева, врегульовує питання підготовки фахівців. Оскільки лише за два останні роки держава витратила 1,5 млрд. грн. на підготовку працівників міліції, але половина з них після здобуття освіти, що називається, «розвернулися і пішли», то цим законопроектом запроваджується норма, яка передбачає відшкодування витрат на навчання у разі, якщо випускник навчального закладу МВС після завершення навчання відмовляється працювати за спеціальністю.

Олександр Кузьмук, Геннадій Самофалов.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Також у цілому ухвалено такі законопроекти: про внесення змін до статей 19 та 43 закону «Про охорону праці» (стосовно посилення відповідальності та застосування штрафних санкцій за порушення законодавства у сфері охорони праці); про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо цільових облігацій; про внесення змін до статті 2 Закону України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо викупу облігацій). У новій редакції з урахуванням зауважень Президента ухвалено законопроект «Про внесення змін до Закону «Про застосування амністії в Україні» та інших законодавчих актів України». Як зазначив представник профільного комітету Володимир Малишев, цей законопроект передбачає, що рішення про застосування амністії ухвалюватиметься лише судом та лише після відшкодування претендентом на амністію завданої шкоди. Іншими словами, стосовно осіб, які не виконали зобов'язань матеріального характеру з відшкодування завданої матеріальної шкоди потерпілим, амністія не застосовуватиметься взагалі.

У першому читанні ухвалено проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Другого додаткового протоколу до Європейської Конвенції про взаємну допомогу в кримінальних справах. За словами урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини Валерії Лутковської, пропоновані зміни визначають підстави та порядок зносин судових та правоохоронних органів України з компетентними органами іноземних держав, умови створення та порядок діяльності спільної слідчої групи, порядок виконання запиту про міжнародну правову допомогу та умови, за яких у цій допомозі може бути відмовлено.

Парламентарії ухвалили постанову про відзначення 70-річчя з дня народження Івана Миколайчука.

На початку засідання головуючий привітав із 70-літнім ювілеєм народного депутата Юрія Крука, із 50-літтям — Дмитра Сандлера та з днем народження Олега Царьова.

Сергій КОВАЛЕНКО.

Інші фото з цієї події шукайте у фотомагазині на сайті www.golos.com.ua.

ДОВІДКОВО

У світі поширена практика поховання військових, які вчинили героїчні вчинки, на національних меморіальних кладовищах. Наприклад, у Сполучених Штатах існує Арлінгтонське національне кладовище, на якому знайшли останній притулок більше 230 тисяч американських ветеранів та членів їхніх сімей. І це кладовище щорічно відвідує близько 4 млн. чоловік. У Росії для таких поховань споруджується Федеральне військове меморіальне кладовище, в Ізраїлі поховання проводяться на меморіалі «Яд-Ва-шем».

Більшість українців за продовження мораторію на продаж земель

«Українське демократичне коло» на замовлення Інституту політики 20—25 травня 2011 року провело всеукраїнське опитування про ставлення до запровадження ринку землі. Й більшість громадян (69,8% опитаних) в усіх регіонах підтримують проведення Всеукраїнського референдуму щодо продовження мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення. Про це повідомив на брифінгу заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко.

За словами заступника глави парламенту, нині з регіонів надходить багато звернень людей щодо землі. На погляд М. Томенка, відбувається декілька небезпечних процесів — зокрема, не продовження оренди землі фермерам та невеликим сільгоспвиробникам, монополізація землі у великих регіональних власників. Є навіть випадки самоспалення фермерів, які працювали на землі тривалий час, а тепер не мають змогу продовжити оренду. Водночас частина людей через злидні готові продати свою землю (якщо це дозволять зробити) за будь-яку ціну. «В Україні відбувається жорстка монополізація фінансово-промисловими групами села, — сказав М. Томенко. — Влада веде себе сьогодні, якщо перефразувати Марка Кропивницького, як сучасний глитай або павук по відношенню до українського села і селянина».

Коментуючи повторно поданий урядом законопроект про пенсійну реформу, заступник Голови Верховної Ради відзначив, що деякі позитивні зміни в ньому відбулися — зокрема, обмеження максимального розміру пенсій. Адже нині різниця між максимальними та мінімальними пенсіями становить 20-30 раз. У законопроекті є також обмеження щодо нарахування пенсій держслужбовцям високого рангу. І ці новели опозиція підтримуватиме, сказав М. Томенко. Але основні проблеми, проти яких виступала і опозиція, і громадськість, — насамперед збільшення пенсійного віку для жінок і поетапне збільшення пенсійного віку для чоловіків — зберігаються, зауважив парламентарий. І тому, прогнозує М. Томенко, опозиційні фракції не голосуватимуть за законопроект. Водночас він досить високо оцінив шанси проходження законопроекту через парламент, адже документ розроблено з метою виконання зобов'язань перед МВФ і отримання чергового траншу кредиту. «Думаю, буде такий підхід: гроші в обмін на пенсійний вік жінок, і уряд вибирає гроші. Не виключено, що законопроект до кінця сесії буде ухвалено», — вважає Микола Томенко.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ФАКТ

Як свідчать результати опитування, проведення референдуму щодо продовження мораторію фактично однаковою мірою підтримує сільське та міське населення — відповідно 74,8% і 67%. Переважна більшість громадян (77,8%) на референдумі проголосувала б за продовження заборони на продаж сільськогосподарської землі.

У Ялті обговорять, як протистояти радикалізму і пожежам

ПОЧАОК НА 1-Й СТОР.

А вчора глава держави планував відкрити реконструйований Ялтинський міський пологовий будинок. Медустанова, за словами міського голови Олексія Боярчука, буде кращою в Криму: з ваннами-джакузі та музичним супроводом для бажаючих народжувати у воді, з ліжками-трансформерами, палати обладнані сучасними окремими санвузлами з холодною і гарячою водою та душем. Реконструювали пологовий будинок за рахунок міського і республіканського бюджетів і витратили майже вісімнадцять мільйонів гривень.

Проведення «Прайм Ялта Ралі — 2011», у відкритті якого мав також брати участь Президент України, внесло корективи в рух автомобілів і пішоходів на 2—4 червня на території всієї Великої Ялти. Старт першого заїзду намічено на п'яту годину вечора 2 червня. Організатори змагань сподіваються, що сигнал старту ялтинського етапу світової гоночної серії IRC дасть Віктор Янукович.

До гонки світового рівня підготувалися 98 екіпажів із 24 країн. Сумарна вартість машин-учасників «Прайм Ялта Ралі — 2011» — 2 мільярди доларів США.

Вл. інф.

Крим.

Закон України

Про внесення зміни до статті 143 Сімейного кодексу України щодо обов'язку батька забрати дитину з пологового будинку

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Частину другу статті 143 Сімейного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 21-22, ст. 135) доповнити абзацом другим такого змісту:

«Батько, який не перебуває у шлюбі з матір'ю дитини, батьківство якого визначено у свідоцтві про народження дитини або визнано за рішенням суду, зобов'язаний за повідомленням служби у справах дітей, що здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, забрати дитину для утримання та виховання з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я, якщо цього не зробила мати дитини. У разі якщо батько не перебуває у шлюбі, він набуває статусу одинокого батька».

ІІ. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через десять днів з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом визначити порядок повідомлення батька, який не перебуває у шлюбі з матір'ю дитини, про обов'язок забрати дитину з пологового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
12 травня 2011 року.
№ 3354-VI.

Грядуть кадрові перестановки

Лідер фракції Партії регіонів Олександр Єфремов прогнозує нові кадрові перестановки у владі: «Надалі ви побачите ще деякі ротації». На вчорашньому брифінгу він прокоментував нещодавні звільнення в Кабінеті Міністрів: вони пов'язані з тим, що для реалізації нової політики у сфері ЖКГ потрібні нові люди.

А законопроект про пенсійну реформу, за його словами, «досить складний документ, що вимагає політичного рішення». Цей законопроект, який учора роздали в парламенті народним депутатам, зазначив лідер фракції, має пройти «додаткову експертну оцінку».

Водночас він відзначив, що альтернативи пенсійній реформі немає, бо в нашій країні кількість пенсіонерів наближається до кількості працюючих. Крім того, всі європейські країни, за винятком Росії та Білорусі, перейшли до збільшення пенсійного віку.

«Економічні розрахунки свідчать про те, що в нас дедалі збільшується та складова в Пенсійному фонді, що закривається за рахунок державного бюджету», — сказав О. Єфремов. На його думку, якщо не передбачити якісь дії в цьому напрямі, то Україна невдовзі може натрапити на проблему нестачі коштів у ПФ. Водночас стоїть проблема й збільшення розміру виплат, що також напряму пов'язано з наповненням фонду.

«Навколо цих основних питань іде відповідна дискусія», — сказав О. Єфремов. Рішення у фракції Партії регіонів, підтримувати чи ні урядовий законопроект про пенсійну реформу, за його словами, ще не прийнято.

Ганна ШЕВЧЕНКО.

Від оптимального до недосконалого

Такі оцінки проекту закону про вибори народних депутатів дали учасники «круглого столу», ініційованого Інститутом Горшеніна. Щоправда, на думку більшості присутніх, серед яких народні депутати Олег Надоша (ПР), Сергій Подгорний («БЮТ-«Батьківщина»), Сергій Гордієнко (КПУ) та Віктор Матчук («НУ—НС»), говорити, власне, немає про що, оскільки документ ще не внесено до парламенту. Тобто, йдеться наразі лише про наміри.

Варто зазначити, що більшість присутніх оприлюднений на сайті Мін'юсту проект критикувала. Зокрема, на думку Сергія Подгорного, на розстановку політичних сил у парламенті впливатиме не так встановлення п'ятивідсоткового бар'єра, як те, яка сила заведе більшу кількість мажоритарників.

Загалом змішану систему парламентарій вважає найгіршим варіантом із усіх можливих. Вона, впевнений обранець, дасть змогу потрапити до законодавчого органу таким депутатам: «списочникам», висуванцям від партій, а відтак залежним від них, і самовисуванцям. Останні взагалі невідомо що пропонуватимуть виборцю. Бо в проекті записано, що кандидату-мажоритарнику зовсім не обов'язково мати виборчу програму. А якщо таке бажання у нього виникне, то оприлюднити її він зможе лише на сайті ЦВК. «Скажіть, де, в якому селі, хто знайде Інтернет, щоб подивитися програму якогось кандидата? Навіть не в усіх райцентрах є така можливість», — наголосив С. Подгорний.

ТОЧКА ЗОРУ

Народний депутат Олег НАДОША: «Хоч скільки змінюй закон, він усе одно нестиме в собі приховані елементи недосконалості, і якісь проблеми під час виборів усе ж виникатимуть. Для нашого суспільства на даному етапі він є оптимальним».

А на думку комуніста Сергія Гордієнка, насамперед треба дивитися, що закон дає виборцю. «Цей проект не дає нічого, — переконаний обранець. — Він має значення лише для олігархії та бюрократії, які в цьому документі намагаються поєднати». Тож голосувати за даний проект фракція комуністів не має наміру, принаймні в такому вигляді.

Водночас Віктор Матчук упевнений, що в цьому проекті навмисно закладено дискусійні норми. Для того, щоб у процесі обговорення можна було зробити крок назад і зробити цей закон прохідним у Верховній Раді.

«Нунсівець» переконаний: якщо всі будуть послідовні й дотримуватимуться свого слова, шансів проходження цього законопроекту у Верховній Раді не буде. Але якщо почнуться торги, припустив він, то документ може бути ухвалений.

Олена РОМАШКІНА.

Корупція: порівняти та побороти

В Інституті законодавства Верховної Ради України триває україно-німецько-польська науково-практична конференція «Правові аспекти боротьби з корупцією: досвід України, Німеччини та Польщі» за участі фахівців цих країн. Як зазначалося на конференції, обмін думками — то найкраща співпраця, а проведення порівняльного аналізу законодавства трьох країн є вкрай цікавим.

Під час конференції розглядали питання феномену корупції як структурної проблеми у сферах економіки, політики та управління, антикорупційні норми у праві ЄС та національних законодавствах, внесок громадянського суспільства у боротьбу з корупцією.

Як наголосив директор Інституту законодавства О. Копиленко, він входить до складу Національного антикорупційного комітету. Власне, нове антикорупційне законодавство і є результатом роботи комітету. Також він підкреслив важливість зустрічі, адже обговорення питань щодо боротьби з корупцією є важливим елементом належної апробації підготовлених законопроектів.

Важливість роботи антикорупційного комітету в підготовці прийнятого 7 квітня 2011 року закону, комплексної розробки та системної роботи над ним також відзначив народний депутат України, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики С. Гусаров.

На конференції представлено напрями вдосконалення антикорупційного законодавства України, зокрема щодо державних закупівель, законодавчого забезпечення боротьби з відмиванням доходів, отриманих злочинним шляхом, кримінальної відповідальності юридичних осіб за корупційні дії в Україні. Водночас було проведено порівняльні паралелі щодо законодавства про державні закупівлі та про боротьбу з корупцією в Німеччині та ЄС, польського антикорупційного законодавства, порівняно відповідальність за корупцію в Німеччині з нормами українського та польського законодавства.

Науковий керівник Інституту східноєвропейського права (м. Регенсбург) Фрідріх-Крістіан Шредер, директор Інституту законодавства Верховної Ради України Олександр Копиленко.

Було окреслено нове антикорупційне законодавство України, законодавче забезпечення боротьби з відмиванням доходів, отриманих злочинним шляхом, питання дисциплінарної відповідальності державних службовців у контексті запобігання корупційним проявам в Україні та багато інших питань. Також на конференції прозвучала пропозиція щодо застосування до проступків посадових осіб лише кримінальної відповідальності, ввівши поняття кримінальний проступок. Наголошувалося на необхідності системного підходу в боротьбі з корупцією, складовими якого є політична воля, законодавча регламентація та кожен громадянин.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Тетяна БАХТЕЄВА: «Хочеться всіх обняти»

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я Тетяна Бахтеєва **(на знімку)** особисто привітала юних мешканців Донецька із Міжнародним днем захисту дітей. Депутат побувала і вручила подарунки у міському будинку дитини «Малятко», регіональному центрі охорони материнства і дитинства, а також обласному Палаці дитячої та юнацької творчості.

«Для мене завжди морально важко буває відвідувати будинок дитини, — зізналася журналістам Тетяна Бахтеєва. — 75 відсотків дітей тут мають живих батьків, які відмовилися від малюків. Зустрічі тут завжди хвилюючі й незабутні. Хочеться приділити увагу всім, усіх обняти, пригорнути, висловити подяку співробітникам, які щодня піклуються про підопічних. Тому, крім солодких подарунків і іграшок, я привезла до будинку і фізіотерапевтичне обладнання, важливе для реабілітації дітей».

ФАКТ

Сьогодні в Україні проживають 165 тисяч дітей-інвалідів — близько двох відсотків усього дитячого населення країни. Серед причин інвалідності — вроджені аномалії, деформації і хромосомні порушення (понад 45 тисяч дітей).

Тетяна Бахтеєва назвала здоров'я дітей найбільшою проблемою: «За статистикою, лише 50 відсотків дітей ми можемо вважати практично здоровими. У решти — від трьох до шести хронічних захворювань».

Ліна КУЩ.

Фото автора.

ОФІЦІЙНО

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань Автономної Республіки Крим

Відповідно до частини третьої статті 89 Конституції України, статті 85 Регламенту Верховної Ради України Верховна Рада України **постановляє:**

1. Утворити Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань Автономної Республіки Крим (далі — Тимчасова спеціальна комісія).

2. Тимчасовій спеціальній комісії відповідно до Регламенту Верховної Ради України та окремих рішень Верховної Ради України опрацьовувати законопроекти, проекти інших актів, положення яких стосуються:

конституційно-правового статусу Автономної Республіки Крим;

делегування повноважень Автономній Республіці Крим;

затвердження Конституції Автономної Республіки Крим та внесення змін до неї;

правового режиму майна, що належить Автономній Республіці Крим;

фінансової самостійності Автономної Республіки Крим;

інших питань, за рішенням Голови Верховної Ради України.

3. Визначити, що кількісний склад Тимчасової спеціальної комісії становить 15 народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

4. Обрати головою Тимчасової спеціальної комісії народного депутата України Дейча Бориса Давидовича (фракція Партії регіонів), заступником голови Тимчасової спеціальної комісії — народного депутата України Василенка Сергія Володимировича (фракція Блоку «НАША УКРАЇНА—НАРОДНА САМООБОРОНА»).

5. Обрати до складу Тимчасової спеціальної комісії таких народних депутатів України:

ВЕЛІЖАНСЬКИЙ Сергій Костянтинович — фракція «Блок Юлії Тимошенко-«Батьківщина»;

ГРИНЕВЕЦЬКИЙ Сергій Рафаїлович —фракція Народної Партії;

ЄРЕСЬКО Ігор Геннадійович — фракція «Блок Юлії Тимошенко-«Батьківщина»;

ЗАБАРСЬКИЙ Владислав Валерійович — фракція Партії регіонів;

ЗАЦ Олександр Вікторович — фракція Партії регіонів;

КИСЕЛЬОВ Василь Олексійович — фракція Партії регіонів;

КОЛЕСНІЧЕНКО Вадим Васильович — фракція Партії регіонів;

НЕТЕЦЬКА Олена Анатоліївна — фракція Партії регіонів;

ПЕРЕСТЕНКО Марина Володимирівна — фракція Комуністичної партії України;

СЕНЧЕНКО Андрій Віленович — фракція «Блок Юлії Тимошенко-«Батьківщина»;

ТРАЙДУК Микола Федорович — група «Реформи заради майбутнього»;

ТРИНДЮК Юрій Григорович — фракція «Блок Юлії Тимошенко-«Батьківщина»;

ШЕМЧУК Віктор Вікторович — фракція Блоку «НАША УКРАЇНА—НАРОДНА САМООБОРОНА».

6. Матеріально-технічне, кадрове, інформаційне та організаційне забезпечення роботи Тимчасової спеціальної комісії покласти на Апарат Верховної Ради України.

7. Визначити термін діяльності Тимчасової спеціальної комісії — строк повноважень Верховної Ради України шостого скликання.

8. Звіт Тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу заслухати на пленарному засіданні Верховної Ради України не пізніше шести місяців до дня закінчення повноважень Верховної Ради України шостого скликання.

9. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН

м. Київ,
31 травня 2011 року.
№3447-VI.

Наслідки катастрофи повинні бути подолані, а назавжди має залишитися лише пам'ять про цю трагедію

Минуло вже чверть століття з часу Чорнобильської катастрофи, а сприйняття її залишається гострим і тривожним — як сприйняття чогось нещадного і страшного, як сприйняття війни. Про обсяг моральних та економічних збитків, що принесла катастрофа, годі й казати — вони незмірні і їх наслідки даватимуться взнаки ще не один десяток років.

Після здобуття незалежності Україна почала з того, що 1992 року оголосила міжнародний конкурс на проект перетворення побудованого одразу після катастрофи «Укриття», оскільки головною особливістю цього об'єкта продовжувала залишатися його потенційна небезпека. У 1995 році в м. Оттава (Канада) було підписано Меморандум про взаєморозуміння між урядом України та урядами країн «Великої сімки» і Європейською комісією (ЄК) щодо закриття Чорнобильської АЕС. З метою реалізації меморандуму, при взаємодії ЄК, України, США і груп міжнародних експертів у 1997 році розроблено План здійснення заходів на об'єкті «Укриття» (ПЗУ) або ж SIP (Shetler Implementation Plan), який є технічно-фінансовим варіантом співпраці України і «Великої сімки» з розробки екологічно-прийнятного підходу до вирішення проблеми укриття 4-го енергоблоку ЧАЕС.

У 1997 році в ЄБРР було створено Чорнобильський фонд «Укриття» (ЧФУ) з метою забезпечення фінансування ПЗУ. Фінансування ЧФУ забезпечується внесками, які надаються країнами-вкладниками, передусім країнами «Великої сімки» та ЄС.

Основною метою ПЗУ є стабілізація існуючого саркофага та спорудження навколо старого саркофага нового безпечного конфаймента (НБК), який повинен щонайменше на 100 років накрити радіоактивно забруднені предмети та запобігти триваючому просочуванню води. Планувалося, що об'єкт побудують за 5 років. Початкова кошторисна оцінка ПЗУ, розрахована у 1997 році, становила приблизно 758 млн. дол. США (585 млн. євро). Але на Асамблеї донорів ЧФУ 25 жовтня 2010 р. була представлена оптимізована оцінка вартості реалізації ПЗУ: приблизно 1,54 млрд. євро (з них прогнозована вартість НБК становить приблизно 990 млн. євро), що потребувало додаткових внесків до ЧФУ на рівні близько 600 млн. євро. Кошти, що були в ЧФУ, мали бути вичерпані вже на початку 2012 року.

19 квітня 2011 року в Києві відбулася конференція вкладників ЧФУ. І на сьогодні додатково зібрано близько 550 мільйонів євро. Україна, маючи зобов'язання про внесок 50 млн. доларів США, виконала їх та заявила про додатковий внесок до ЧФУ в розмірі 54,163 млн. доларів США.

Введення в експлуатацію нового конфаймента вже переносилося з 2010 року на березень 2013-го і на сьогодні знову відкладається. Наразі з боку компетентних урядових структур до проекту конфаймента зроблено близько тисячі зауважень, в тому числі й стосовно параметрів обшивки. Для врахування зауважень, напрацювання необхідних технологічних рішень генпідрядику «НОВАРКО» знадобиться певний час. У зв'язку з цим представники уряду України прогнозують чергову дату введення в дію нового безпечного конфаймента на липень 2015 року.

Затримки з будівництвом призводять до його здорожчання

У зв'язку з тим, що своєчасне будівництво ПЗУ не забезпечувалося з самого початку, Рахунковою палатою України було ініційовано проведення Міжнародного координованого аудита ЧФУ. Аудит було здійснено у 2007 році. У проведенні координованого аудита взяли участь сім вищих органів фінансового контролю (ВОФК). Крім того, два ВОФК надали свої матеріали щодо цього питання, які були враховані при проведенні аудита. За його результатами було складено звіти. В останніх вказано на цілу низку проблем, внаслідок яких відбулося істотне відставання від плану робіт з реалізації ПЗУ. Ці проблеми були зафіксовані як з української сторони, так і з боку ЄБРР.

Треба зауважити, що проблема затягування з реалізацією проекту має низку чинників, на які Україна впливати не може. Це стосується і порядку виділення та освоєння коштів за ПЗУ. Зокрема, Європейський банк реконструкції і розвитку визначає генеральних підрядників і здійснює фінансування після укладання відповідних угод та договорів між Україною (в особі Державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС») та генпідрядником. Україна впливає на динаміку процесу лише через погодження відповідної проектної документації та технічних рішень. І, звісно, в питаннях, що стосуються надійності конструкцій та технологій, що експлуатуватимуться на території України, держава повинна бути особливо відповідальною. Контроль та організація управління експлуатаційною безпекою належить виключно Чорнобильській АЕС. Основна відповідальність за фінансовий і програмний менеджмент з реалізації проекту покладена на Європейський банк реконструкції та розвитку.

ФАКТ

Сьогодні на майданчику ЧАЕС зосереджено близько 22 тисячі відпрацьованих тепловидільних збірок, близько 20 тисяч кубометрів рідких радіоактивних відходів та близько 2,5 тисячі твердих.

Поряд з будівництвом НБК існують також супутні проблеми, які потребують розв'язання. Власне, без їх вирішення МБК не зможе виконати свою функцію. Мова йде про будівництво і введення в експлуатацію низки основних об'єктів для безпечного збереження і переробки відпрацьованого і пошкодженого ядерного палива. На даному етапі треба також розв'язати проблему відпрацьованого ядерного палива і радіоактивних відходів, накопичених за період експлуатації блоків ЧАЕС.

Відповідно до Загальнодержавної програми зняття з експлуатації ЧАЕС і перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему, що покликана регулювати комплекс робіт на майданчику Чорнобильської АЕС, перед початком зняття з експлуатації станції повинні бути побудовані такі об'єкти: завод з переробки рідких радіоактивних відходів; промисловий комплекс поводження з твердими радіоактивними відходами; сховище для тимчасового зберігання високоактивних і довгоіснуючих відходів; завод з виробництва бочок (первинна упаковка) і бетонних контейнерів; установка з подрібнення довгомірних відходів на Чорнобильській АЕС.

Завод з переробки рідких радіоактивних відходів перебуває у стані «незавершеного будівництва». Державне спеціалізоване підприємство «Чорнобильська АЕС» проводить технічне обслуговування систем, що забезпечують життєдіяльність об'єкта. Орієнтований запуск об'єкта планується на 2015 рік.

Промисловий комплекс поводження з твердими радіоактивними відходами відповідно до інформації, наданої Кабінетом Міністрів, «майже завершено». Не проведені випробування певних агрегатів (відповідно до контракту — лотів). Так, 18 січня 2010 року укладено контракт на підтримку проведення «гарячих» випробувань лотів 1 і 2 за рахунок Європейської комісії. У зв'язку з затримкою ремонту германієвого детектора системи моніторингу бочок, завершення першого етапу «гарячих» випробувань було перенесено на 28 березня 2011 року. А у повному обсязі «гарячі» випробування мають бути завершені в кінці липня 2011 року.

Що стосується сховища відпрацьованого ядерного палива №2 (СВЯП-2), то тут, за інформацією уряду, на сьогодні завершені проектні роботи щодо будівництва сховища, а також підписано поправку №4 з компанією «Holtec Internetional» на виконання будівельних робіт. Втім, чекати раніше 2015 року введення в експлуатацію сховища також не доводиться.

Завод з виробництва бочок і бетонних контейнерів продовжує споруджуватися, але дані про дату завершення будівництва відсутні. А на установці з подрібнення довгомірних відходів на ЧАЕС лише розпочато роботи з модернізації.

Як бачимо, значно затримуються терміни реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, що призводить також до зростання їхньої вартості. Як зазначалося, станом на поточний момент вартість проекту будівництва нового безпечного конфаймента збільшилася майже утричі, а термін його завершення подовжується на 7-8 років від планованого.

Спорудження нового «Укриття» проблем не вичерпує

Але навіть по завершенню робіт на об'єктах і введенню їх в експлуатацію окреслюються ще серйозніші проблеми. Зокрема, це проблема фінансування експлуатаційних витрат новозбудованих об'єктів та необхідність збільшення обсягів фінансування діяльності ДСП ЧАЕС. Так, для покриття експлуатаційних витрат об'єктів, що вводяться в експлуатацію, необхідно буде щороку додатково близько 120 млн. грн. А після введення в експлуатацію СВЯП-2 (другого сховища відпрацьованого ядерного палива) щорічні експлуатаційні витрати ДСП ЧАЕС зростуть ще на 80 млн. грн. До слова, роботи з наповнення сховища відпрацьованим ядерним паливом планується завершити протягом 10 років.

Перші фінансові оцінки, виконані в 2007 році в рамках Програми зняття з експлуатації ЧАЕС, показали, що загальна вартість цих робіт становитиме приблизно 20 млрд. грн. за цінами 2006 року (або 4 мільярди доларів США). Для прикладу, зняття з експлуатації двох енергоблоків Інгалінської АЕС (Литва), що аналогічні блокам ЧАЕС, було оцінено в 3,6 млрд. євро за умови, що обладнання на майданчику не має аварійного забруднення. Витрати на зняття з експлуатації п'яти реакторів типу ВВЕР-440 АЕС «Норд» (Німеччина) оцінено в 3,2 млрд. євро.

Що ж стосується четвертого енергоблоку ЧАЕС, що зазнав аварії, загальні витрати на перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему досі не надаються точній оцінці, оскільки не мають аналогів у світі і можуть становити десятки мільярдів доларів США (або сотні мільярдів гривень).

І тут треба розуміти, що якщо основні роботи зі спорудження конфаймента та допоміжних об'єктів фінансуються здебільшого західними донорами, то експлуатаційні витрати ляжуть на плечі виключно України. Це за того, що тема хронічного недофінансування виведення ЧАЕС з експлуатації вже протягом 11 років залишається актуальною.

Наприклад, на 2011 рік за бюджетною статтею «Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта «Укриття» Чорнобильської АЕС» бюджетний запит був складений на суму 817,4 млн. грн., в той час, як держбюджетом на 2011 рік передбачено 490 млн. грн., тобто 60 відсотків від потреби. Водночас ми вже маємо яскраві приклади безвідповідального ставлення влади до цієї колосальної проблеми — недостатній рівень фінансування у 2010 році призвів до критичної ситуації, коли у 4 кварталі через неможливість розрахунків були відключені від електропостачання важливі об'єкти на промисловому майданчику ЧАЕС та під загрозою було відключення від газових мереж, що могло призвести до порушення меж та умов безпечної експлуатації ядерних установок. Ситуація була частково вирішена через виділення коштів із стабілізаційного фонду в розмірі 10,9 млн. грн. Але залишилася неоплаченою заборгованість ЧАЕС за спожитий природний газ у листопаді—грудні 2010 року ДП «Газ України» НАК «Нафтогаз України» у розмірі 10,2 млн. грн.

ДО РЕЧІ

Загалом для переробки всіх рідких радіоактивних відходів потрібно 1,6 млрд. грн., а для переробки накопичених (експлуатаційних) твердих радіоактивних відходів — 1,2 млрд. грн. Нині витрати на зберігання радіоактивних відходів становлять близько 3,9 млн. грн. на рік. Проектний термін експлуатації наявних сховищ становить: для сховищ твердих відходів — 2018 рік, для сховища рідких та твердих відходів — 2037 рік, і може бути продовжений. Це при тому, що дані об'єкти в основному орієнтовані на переробку відходів, накопичених у минулому — за час експлуатації ЧАЕС. Продуктивність цих об'єктів недостатня для поводження з радіоактивними відходами, що утворюються при знятті з експлуатації і перетворенні об'єкта «Укриття» в екологічно безпечне середовище, яких буде в сотні разів більше, ніж експлуатаційних.

«Еквілібрістика» довкола соціальних гарантій «чорнобильців»

Окрім цих поточних і потенційних витрат на технічний аспект ліквідації катастрофи, Україні необхідні величезні ресурси для подолання соціально-економічних, медичних, соціокультурних проблем наслідків катастрофи.

Загалом сьогодні позиція уряду в розв'язанні проблем «чорнобильців» полягає в намаганнях внести зміни до чинного Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», спрямовані на «оптимізацію існуючої системи соціального захисту «чорнобильців». Уряд стверджує, що ним розроблено та спільно з центральними органами виконавчої влади, науковцями і громадськими «чорнобильськими» організаціями опрацьовано проект закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», але насправді цього проекту на сьогодні ніхто не бачив. Натомість уряд запропонував проект закону № 7562 «Про гарантії держави щодо виконання рішень суду». Саме за цією назвою приховується намір вилучити із Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи» чітко визначені соціальні гарантії і передати Кабінету Міністрів встановлення порядку надання і визначення розмірів пільг «чорнобильцям» на власний розсуд.

І це при тому, що зміна пільг та компенсацій, встановлених Законом «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», можлива лише через внесення змін до цього закону. Зокрема, стаття 71 визначає, що дія його положень не може призупинятися іншими законами, крім законів про внесення змін до нього.

Влада вдається до такої законодавчої «еквілібристики», оскільки окремими статтями законів «Про Державний бюджет України» на відповідні роки Кабінету Міністрів надано право встановлювати розміри соціальних виплат, які відповідно до законодавства визначаються залежно від розміру мінімальної заробітної плати в абсолютних сумах у межах асигнувань, передбачених за відповідними бюджетними програмами. Внаслідок цього виникає невідповідність розмірів виплат, визначених законом до розмірів, встановлених постановами Кабміну (розміри окремих виплат, передбачені законом, перевищують фактично виплачувані суми відповідно до постанов уряду у 8—10 разів). Це призводить до масових звернень постраждалих громадян до судів різних інстанцій з позовними вимогами. Більшість цих позовів судами задовольняється і здійснюється примусове стягнення коштів з рахунків місцевих органів праці та соцзахисту населення у суттєво збільшених розмірах порівняно з передбаченими держбюджетом. Це, у свою чергу, призводить до спустошення відповідних фінансових рахунків та утворення заборгованостей.

Також соціально гострою є проблема відшкодування коштів Пенсійному фонду України з витрат на виплату і доставку пенсій особам, яким вона призначена на пільгових умовах, до отримання права на пенсію за віком.

Керівники підприємств виробничо-господарського комплексу зони відчуження, посилаючись на те, що починаючи з 2006 року жодного разу не отримали з бюджету в повному обсязі коштів на покриття Пенсійному фонду України фактичних витрат на виплату і доставку пільгових пенсій, не виконують вимоги закону. А Пенсійний фонд регу-

Завод з переробки рідких радіоактивних відходів перебуває у стані «незавершеного будівництва»

лярно звертається до суду про стягнення із зазначених суб'єктів господарювання заборгованості з відшкодування їх витрат на виплату і доставку пенсій, призначених на пільгових умовах. Рішеннями судів вимоги Пенсійного фонду задовольняються в повному обсязі й подальше примусове їх виконання через арешт рахунків суб'єктів господарювання ставить під загрозу належне забезпечення ядерної та радіаційної безпеки при виконанні робіт з дострокового зняття з експлуатації ЧАЕС та підтримки в екологічно безпечному стані зони відчуження.

Звісно, треба визнати, що проблема реалізації соціальних гарантій, закладених в «чорнобильському» законодавстві, є і її треба вирішувати. Адже, за розрахунками експертів, на реалізацію Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», у повному обсязі необхідно понад 70 млрд. грн. (в бюджеті на 2011 р. передбачено 7,7 млрд. грн.). Для порівняння — видаткова частина держбюджету на 2011 р. становить 321,9 млрд. гривень. Але категорично не можна вирішувати ці проблеми соціально безвідповідальним шляхом — уряд повинен пропонувати варіанти поступового соціально прийнятного вирішення проблеми. Наприклад, гарантуванням щорічного зростання видатків на «чорнобильські» програми на рівні 5-10 відсотків з тим, щоб, відповідно до зростання економіки, вийти на належні показники фінансування.

Екологічний вимір зони

Ситуація в соціальній сфері також нарешті має змусити замислитися владу про власне екологічний вимір реабілітації територій, постраждалих внаслідок катастрофи. Влада до цього часу не має стратегічного бачення перспектив зон забруднення, в тому числі і їх господарських перспектив. Для наповнення бюджету та відповідного фінансування чорнобильських, передусім соціальних програм, держава не повинна відмежовуватися від вирішення питання повернення територій четвертої, а можливо, і третьої зон у господарський комплекс.

На окремих забруднених територіях є потенціал для розвитку галузей економіки. Але для реалізації потенціалу необхідно створювати адміністративні, фінансові, правові основи розвитку. Ключові шляхи розвитку третьої і четвертої зон, за оцінками експертів, малий бізнес, фермерство, спеціальні наукові проекти. При цьому послаблення обмежень на господарську діяльність у відповідних зонах не повинна пов'язуватися з питанням позбавлення пільг потерпілих громадян на цих територіях.

Мало того, Чорнобильська зона відчуження теж потребує розробки нової концепції свого розвитку в процесі зняття з експлуатації ЧАЕС з метою подальшого ефективного використання і розвитку промислового майданчика та виробничої інфраструктури станції і зони відчуження. Саме це рекомендували Кабміну учасники останніх тематичних парламентських слухань у Верховній Раді України. Необхідне активне використання всіх можливостей промислового майданчика ЧАЕС та зони відчуження для потреб атомної та інших галузей промисловості України, максимальне залучення кваліфікованого персоналу Чорнобильської АЕС та трудового ресурсу м. Славутич. На базі ЧАЕС просто необхідно створювати потужний центр наукових досліджень із залученням, у перспективі, іноземних інвестицій та виробничих технологій.

Почати треба принаймні з відновлення щорічної дозиметричної паспортизації населених пунктів України та оприлюднити отримані дані. Наприклад, базове радіаційне обстеження лісів України було проведене ще у 1991—1992 рр., але матеріали, які були отримані в його результаті, використовуються і нині при плануванні лісогосподарських заходів на підприємствах. А теперішня ситуація в лісах оцінюється на базі розрахунків розпаду радіоізотопів.

Сьогодні також зрозуміло, що рішення про зупинку третього блоку ЧАЕС у грудні 2000 року без забезпечення відповідної інфраструктури для повного виведення усіх блоків з експлуатації було поспішним і мало політичний характер. Адже витрати на зняття з експлуатації одного енергоблоку можна порівняти з будівництвом нового — це 2—2,5 млрд. доларів США. В той час, як обіцянки західних партнерів щодо фінансування добудови деяких енергетичних об'єктів виконані не були і Україна провела ці роботи власними силами.

Тому вже нині варто замислюватися про джерела фінансування експлуатаційних витрат на функціонування об'єктів, що мають бути уведені в експлуатацію в рамках ПЗУ. В тому числі, це може бути частково міжнародна допомога або ж інші, можливо інвестиційні, форми участі іноземних партнерів у перетворенні ЧАЕС в екологічно безпечну зону та поверненні радіоактивно забруднених зон у господарський комплекс.

Чи варто будувати нові ядерні блоки?

Водночас не зовсім логічним є сьогодні рішення про добудову двох блоків Хмельницької АЕС, як з точки зору екологічної, так і економічної безпеки держави.

Що стосується екологічного виміру, то, з огляду на аварію на японській атомній станції Фукусіма-1, необхідно негайно зупинити спорудження будь-яких ядерних реакторів в Україні, принаймні до напрацювання необхідних технологій та рекомендацій МАГАТЕ для максимального рівня захисту АЕС від можливих катаклізмів. Не виключено, що з огляду на нові загрози, російські реактори взагалі можуть не задовольнити нових вимог до безпеки.

До того ж, умовами «Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в будівництві енергоблоків № 3 та 4 Хмельницької АЕС» передбачено, що сторони здійснюють співробітництво в проектуванні, будівництві та введенні в експлуатацію енергоблоків № 3 та 4 Хмельницької АЕС з урахуванням застосування існуючих конструкцій з реакторними установками типу ВВЕР-1000 проекту В-392. А третій і четвертий блоки Хмельницької АЕС спочатку повинні були споруджувати за радянським проектом В320, який вже застарів. У зв'язку з цим спеціалісти не можуть дати відповіді, як «Енергоатом» збирається вписувати реакторну установку проекту В392 в наявні В320 конструкції проекту. Фахівці зазначають: просте порівняння геометричних розмірів реакторного відділення показує, що існуюче компонування не дозволяє розмістити в них нові системи безпеки. Також існує вірогідність виникнення проблем з охолодженням, тобто водозабезпеченням додаткових блоків.

В економічному вимірі угода про добудову блоків Хмельницької АЕС поглиблює енергетичну залежність України від Російської Федерації, оскільки умовами угоди передбачено: «Енергоблоки № 3 та 4 Хмельницької АЕС, збудовані у відповідності до цієї угоди, упродовж усього періоду їх експлуатації повинні використовувати ядерне паливо у вигляді тепловиділяючих збірок, виготовлених тільки за російськими технологіями, на умовах, погоджених у відповідних контрактах». Так само незрозумілим є положення угоди про те, на яких умовах російська сторона забезпечить організацію фінансування в обсязі, необхідному для проектування, будівництва та введення в експлуатацію енергоблоків № 3 та 4 Хмельницької АЕС.

Відомо, що Президент України заявив про безальтернативність атомної енергетики в Україні. Звісно, на даному етапі економічного розвитку Україна не може дозволити собі, як, наприклад, Німеччина, відмовитися від розвитку атомної енергетики і зупинити застарілі ядерні реактори. Але принаймні призупинити будівництво нових реакторів до осмислення причин і наслідків аварії на «Фукусімі-1» ми зобов'язані.

Зауважимо, що експорт електроенергії з України до сусідніх держав у піковий 2006 рік сягав 10 млрд. кВт/год. (у 2010 році — 1 млрд. 173,7 млн. кВт/год. у зв'язку з втратою покупців). І це в той час, як один енергоблок на Хмельницькій АЕС виробляє близько 3 млрд. кВт/год. електроенергії на рік. Отже, як бачимо, проблем з електроенергією для вітчизняної економіки не спостерігається. Якщо ж взяти до уваги прогнозні показники по розвитку неатомної енергетики, то, за оцінками спеціалістів, виробництво електричної енергії тепловими електростанціями та блок-станціями збільшуватиметься, досягаючи: у 2015 р. — 125,0 млрд. кВт/год.; у 2020 р. — 129,9 млрд. кВт/г. та у 2030 році — 180,4 млрд. кВт/год. За рахунок модернізації існуючих потужностей та розвитку нових виробництво електроенергії на ГЕС збільшиться у 2015 р. до 11,4 млрд. кВт/г.; у 2020 р. — до 12,7 млрд. кВт/г; у 2030 р. — до 14,1 млрд. кВт/г. Реконструкція діючих, відбудова непрацюючих та спорудження після 2010 р. нових малих ГЕС на малих річках і водостоках (на існуючих водоймищах в системах технічного водозабезпечення та водовідведення) доведе виробництво електроенергії на них до 3338 млн. кВт/год. до 2030 року проти 325 млн. кВт/год. в 2004 році.

Прогнозується збільшення виробництва електроенергії електростанціями, що використовують нетрадиційні та відновлювані джерела енергії (без врахування виробництва електроенергії на малих ГЕС та на біопаливі) до 800 млн. кВт/год. — у 2015 р.; 1500 млн. кВт/год. — у 2020 р.; 2100 млн. кВт/год. — у 2030 році. На сьогодні темпи нарощування виробництва електроенергії з нетрадиційних джерел швидкі, але не настільки, як хотілося б. Наприклад, виробництво електроенергії з нетрадиційних джерел (ВЕС) в січні—жовтні 2010 року становило 4,3 млн. кВт/год. проти 1,1 млн. кВт/год. за десять місяців 2009 року. На жаль, вироблення електроенергії з нетрадиційних джерел наштовхується на протидію чиновників. Наприклад, Україна має хороші природно-кліматичні умови для розвитку сонячної енергетики. Проте залучення інвестицій і технологій натрапляє на недружній режим ведення бізнесу для іноземних компаній. Про це заявили учасники «круглого столу» «Перспективи розвитку сонячної енергетики України», організованого 29 березня в Києві японською компанією Sharp.

Переосмислити проблему Чорнобильської катастрофи

Отже, підсумовуючи викладене, треба наголосити, що незважаючи на ті 25 років, що минули з часу Чорнобильської катастрофи, проблем не поменшало. Навпаки, послаблена увага влади до проблем постраждалих від чорнобильської трагедії породжує все нові й нові складнощі. Через 25 років вже нарешті треба комплексно підійти до ліквідації наслідків аварії. Вирішувати цілісно проблеми перетворення об'єкта «Укриття» Чорнобильської АЕС в екологічно безпечну систему, підготовку необхідних спеціалістів (в тому числі й в галузі профтехосвіти), соціальної допомоги постраждалим громадянам та екологічного оздоровлення забруднених територій. Залишати надалі все, як є — неприпустимо. Треба переосмислити проблему Чорнобильської катастрофи не як таку, що буде назавжди, а як таку, яку слід розв'язати. Для цього необхідно вдосконалити нормативну базу, спрямовану на подолання наслідків катастрофи, забезпечити широке інформування громадськості про перебіг робіт на ЧАЕС та стан територій, що були забруднені внаслідок аварії, відпрацювати цілісну управлінську вертикаль, в основу якої поставити по державницькому налаштованих професіоналів.

Кричущим фактом неналежної уваги влади до подолання наслідків Чорнобильської катастрофи є відсутність відповідної Загальнодержавної програми. Сьогодні вже 2011 рік — 25-та річниця Чорнобильської трагедії, а Україна не має Загальнодержавної програми подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, оскільки дія попередньої програми, прийнятої ще у 2006 році, сплила у 2010 році.

Не можна вічно боротися з наслідками — наслідки катастрофи повинні бути подолані. Назавжди має лишатися лише пам'ять про катастрофу та про незмірні втрати людей, які вона спричинила. Ця пам'ять повинна посилити нашу увагу до безпеки атомної енергетики та убезпечити від прийняття хибних рішень і відвести загрозу майбутньому наших дітей та онуків, майбутньому планети.

**Анатолій СЕМИНОГА,
народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.**

ДОВІДКОВО

Енергетичний потенціал України дає змогу «взяти паузу» у форсуванні добудови нових ядерних блоків, а більше уваги приділити посиленню безпеки вже наявних реакторів, розвитку традиційних та альтернативних відновлюваних видів енергії.

У 2010 році в Україні всього було вироблено 187 910,1 млн. кВт/год. електроенергії. В тому числі: на блок-станціях, комунальних ТЕЦ — 7811,6 млн. кВт/год. (4,2% від загального обсягу); на ГЕС та ГАЕС — 12 965,1 млн. кВт/год. (6,9%); ТЕС та ТЕЦ — 77 976,7 млн. кВт/год. (41,5%); АЕС — 89 151,3 млн. кВт/год. (47,4%). Це при тому, що споживання електроенергії галузями національної економіки та населенням протягом 2010 року становило 147 330,1 млн. кВт/год. Тобто позитивний баланс становить близько 40 млрд. кВт/год. за мінусом витрат на транспортування електроенергії в мережах.

АКТУАЛЬНО

Дніпропетровщину презентували в Лондоні

Голова Дніпропетровської облдержадміністрації Олександр Вілкул ***(на знімку)*** взяв участь у 7-му щорічному українському інвестиційному саміті в Лондоні. Тут він на одному з провідних у світі презентаційних майданчиків — у Центрі Адама Сміта — представив економічний та інвестиційний потенціал області перед представниками провідних бізнес-кіл Великобританії, Франції, Польщі та Нідерландів. При цьому Олександр Вілкул наголосив, що Дніпропетровщина відкрита для співпраці, а інвестиційний клімат області сприятливий для залучення іноземного капіталу. «Сьогодні інвестор, прийшовши на Дніпропетровщину, отримає від регіональної влади прозорість та прогнозованість», — зазначив він.

За словами голови ОДА, під час підготовки та розробки Стратегії розвитку області обласна влада разом з провідними світовими консалтинговими компаніями провела детальний аналіз регіональної економіки. І з'ясувалося, що вона, як і економіка України загалом, дуже залежить від гірничо-металургійного комплексу та світового попиту на сталь. А це часом негативно впливає на соціально-економічну ситуацію в регіоні та добробут громадян.

«Тому обласна влада поставила перед собою завдання: з одного боку — підтримувати розвиток і модернізацію базових галузей економіки (металургія, точне машинобудування, в т. ч. космічні технології, хімічна промисловість, енергетика), а з другого — провести перезавантаження регіональної економіки за рахунок розвитку тих галузей, в яких у Дніпропетровщини є традиційно великий досвід, незадіяні ресурси та внутрішні передумови до зростання», — відзначив Олександр Вілкул. У результаті досліджень та експертних оцінок такими напрямами розвитку були визначені будівництво та сільське господарство. Саме на інвестиції в ці галузі чекає Дніпропетровщина.

Довідково

Концепція Комплексної стратегії розвитку Дніпропетровської області була затверджена на засіданні Регіонального комітету реформ 20 квітня цього року і оприлюднена в засобах масової інформації з метою її широкого громадського обговорення. А днями вона також була представлена головою облдержадміністрації керівникам обласних організацій провідних політичних партій.

Тетяна ВАЛІГУРСЬКА.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2010 рік

Верховна Рада України **постановляє:**

Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2010 рік взяти до відома.

**Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.**

м. Київ,
20 травня 2011 року.
№ 3425-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про чисельність Збройних Сил України на 2011 рік

Відповідно до пункту 22 частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада України **постановляє:**

Затвердити чисельність Збройних Сил України станом на 31 грудня 2011 року в кількості до 192 000 осіб, у тому числі до 144 000 військовослужбовців.

**Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.**

м. Київ,
12 травня 2011 року.
№ 3312-VI.

Правоохоронці не знайшли провини Міністерства оборони в загибелі людини через падіння цегли з будівлі готелю «Козацький». Для подальшого розслідування військова прокуратура Київського гарнізону передала кримінальну справу в прокуратуру Києва. *(Інтерфакс–Україна)*

42% батьків позитивно ставляться до ідеї запровадити у загальноосвітніх школах уроки танцю і вважають такі заняття прекрасним доповненням до фізкультури. Такі результати соцопитування, проведеного Всеукраїнською мережею Щоденник.ua спільно з Українською федерацією танцю

Металурги вже не просять. Вони вимагають!

І навіть не грошей і преференцій, хоча від них і не відмовляються, а щоб у когось у державі за них боліла душа

ЦК профспілки трудящих металургійної та гірничодобувної промисловості України збирається слідом за Запорізькою провести Всеукраїнську акцію протесту в Києві, якщо до їхніх вимог не дослухаються. «Голос України» вже повідомляв днями, що близько п'яти тисяч металургів провели на площі Профспілок у Запоріжжі масштабну акцію протесту проти масових звільнень робітників, спричинених серйозними проблемами в галузі. Головна з яких — скорочення виробництва, яке, зокрема, стається через зростання витрат підприємств на електроенергію. Запоріжжя було обрано місцем такої акції не випадково, оскільки саме тут ситуація має найбільш загрозливий вигляд.

Ось тільки деякі факти, що звучали у виступах на багатотисячному мітингу металургів.

В усіх на очах відбувається банкрутство гордості галузевої науки — прибуткового державного підприємства «Інститут титану». Втрачають роботу 620 співробітників (100 відсотків складу) одного із містоутворюючих підприємств міста Пологи Запорізької області через зупинення видобутку місцевою компанією «Мінерал» глини. Процес видачі дозволів на її видобуток штучно затягується. А зупинення «Мінералу» одразу позначиться на роботі всього металургійного комплексу Запоріжжя.

Практично повністю зупинено Запорізький алюмінієвий комбінат (ЗаЛК), і вже навіть та тисяча із колись працюючих шести тисяч фактично втратила роботу. Тим часом ЗаЛК — єдиний і найпотужніший у нашій країні виробник первинного алюмінію та легованих алюмінієво-кремнієвих сплавів на його основі, що має повний металургійний цикл. Сталося зупинення низки основних виробництв Запорізького феросплавного заводу (ЗЗФ), яке загрожує втратою роботи 55 відсотків працівників. А це один із найбільших в Європі виробників феросплавів, монополіст у СНД з випуску феросиліцію, а також єдиний в Україні виробник середньовуглецевого феромарганцю й 90-відсоткового металевого марганцю.

Усе розпочалося після переведення з початку 2011 року Нацкомісією регулювання електроенергетики (НРКЕ) ЗЗФ і ЗаЛК із 1-го на 2-й клас споживання електроенергії. Річ у тім, що до споживачів електроенергії 1-го класу зараховують великі промислові підприємства й великі об'єкти, 2-го класу — населення й невеликі підприємства. Для останніх вартість електроенергії на 30—35 відсотків більша, що пояснюється вищими питомо-постійними витратами на подачу їм електричного струму. З огляду на технологію виробництва в собівартості продукції витрати на електроенергію в ЗЗФ становлять 35—40 відсотків, у ЗаЛК — 45—50 відсотків. Виробництво алюмінію є одним із найенерговитратніших, і зниження енергоспоживання нереально за жодних енергозберігаючих технологій.

Але в НКРЕ, враховуючи, що ЗаЛК був найбільшим її споживачем у Запорізькій області (25 відсотків від загального обсягу), а ЗЗФ — другим за цим показником, суми наповнення держбюджету вбачалися просто казковими. Однак сталося все з точністю до навпаки: витрати підприємств на купівлю електроенергії значно зросли за зменшення обсягів закупівлі, а працювати з колосальними збитками просто неможливо.

Сумний підсумок рішення регулятора енергоринку нині має такий вигляд: на ЗЗФ зупинено 15 феросплавних печей, закрито один із цехів, де працювали 580 людей, загалом без роботи, разом із суміжними виробництвами, залишилися 700 осіб, з 1 липня планується закриття ще одного цеху, де трудяться 500 осіб; на ЗаЛК потужності з виробництва первинного алюмінію зупинено цілком, скорочено близько 4 тисяч співробітників, а із тих 990 людей, що залишилися, половина може втратити роботу до кінця 2011 року.

На мітингу підкреслювалося, що керівники обох заводів не раз зверталися до НКРЕ, НАК «Енергетична компанія України», Міністерства енергетики та вугільної промисловості, Кабінету Міністрів із проханням переглянути тариф. Зокрема, ЗаЛК пропонував «прив'язати» вартість електроенергії до ціни алюмінію на Лондонській біржі металів, і тоді разом із зростанням ціни на продукцію збільшувалася б ціна електроенергії, котру купують, а разом із падінням, відповідно, зменшувалася б. Сьогодні переважна більшість алюмінієвих заводів в усьому світі отримують електроенергію за ціною не вище 4—5 центів за 1 КВт, тоді як тариф для ЗаЛК є одним із найвищих — 8,7 цента за 1 Квт. Не кажучи вже про державну підтримку енергоємних виробництв, застосовувану у провідних країнах.

Однак позитивного вирішення питання про тариф поки що добитися не вдалося ні ЗаЛКу, ні ЗЗФ. Навпаки, ЗЗФ відмовили у продовженні договору оренди підстанції, на яку припадало близько 40 відсотків споживаної заводом електроенергії, що давало можливість частково «згладжувати» проблему ціни на електроенергію.

Профспілка металургів і гірників України пообіцяла: якщо в Києві продовжуватимуть «не помічати» проблеми, постане питання про активніші форми протесту, включаючи загальногалузеві страйки. Від держави у спеціальному зверненні вимагають у двотижневий строк створити відповідну робочу групу, яка разом із профспілкою предметно візьметься розв'язати проблеми галузі.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.
Запоріжжя.

Фото Дмитра СМОЛЬЄНКА (Укрінформ).

Торгували гранатами оптом і вроздріб

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Проте ще більший арсенал очікував на правоохоронців під час огляду складу військової частини, у бетонному перекритті горища якого знайшли три схованки, завбачливо облаштовані прапорщиком. Тут військовослужбовець зберігав 111 корпусів гранат РГД-5 і 110 запалів до них. Крім того, там знаходилися вісім ящиків з-під цих бойових припасів із відповідним маркуванням.

Звідки це все у прапорщика та хто купував вибухонебезпечну продукцію, нині з'ясовує слідство. Усі троє підозрюваних знаходяться в ізоляторі тимчасового тримання. Порушена кримінальна справа.

Олександра ЮРКОВА.
Рівне.

Порахували, хто в лісі живе

Мисливствознавці вісімнадцяти лісогосподарських підприємств Житомирщини підбили підсумки роботи. А вони такі. За 2010 рік на ведення мисливського господарства спрямовано майже чотири мільйони гривень. Близько 22 відсотків від цієї суми то кошти, які надійшли в сезон полювання. Найболючішим залишається питання охорони мисливських угідь від браконьєрів. За п'ять місяців цього року в порушників правил полювання вилучено 18 одиниць вогнепальної зброї, накладено більш як на 15 тисяч гривень штрафів.

В угіддях, де господарюють підприємства управління, чисельність основних видів мисливських тварин з року в рік зростає. Під час цьогорічного переліку налічено 993 лося, 447 голів оленя благородного, 11 з половиною тисяч козулі, більше 2,2 тисячі кабанів та майже 14 тисяч зайців. Стримує ріст чисельності дичини надмірна кількість хижих та шкідливих тварин в угіддях. Зокрема, лисиць у лісах, підпорядкованих управлінню лісового та мисливського господарства, понад 860, що значно перевищує оптимальну кількість.

Олексій КАВУН.
Житомирська область.
Фото Наталії ХОМИЧ.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

У Криму не вистачає міліцейських патрулів

У курортних містах не вистачає вартових порядку, особливо у патрульних службах. Некомплект спостерігається в Ялті, Алушті, Євпаторії та Феодосії. На думку начальника Головного управління МВС України в АРК Сергія Резнікова, це пов'язано з тим, що співробітники цих підрозділів одержують невисоку заробітну плату й не можуть розв'язати житлову проблему. Керівництво міліції звернулося до МВС України із проханням надати автономії на період курортного сезону додаткові сили.

Гастролерів потягло на пляжі

У Сімферополі співробітники міліції затримали на місці злочину 37-літнього жителя Грузії, який підозрюється у скоєнні низки квартирних крадіжок. Стосовно нього порушено кримінальну справу за ст. 185 ч. 3 КК.

За інформацією кримської міліції, «гастролер» приїхав до Севастополя із Грузії — відпочити та поправити здоров'я. Тут познайомився з дівчиною, почав з нею жити разом. Кошти для існування чоловік «заробляв» на крадіжках. А щоб жінка нічого не запідозрила, «на промисел» вирушив до Сімферополя.

«Діяв методом «прозвону» — вдень заходив у будь-який під'їзд і дзвонив в усі квартири, щоб дізнатися, де немає хазяїв. Після — заклеював вічка на сусідських дверях і за допомогою різних відмичок відчиняв двері, — розповіли у кримській міліції. — Домушник виносив тільки цінні речі: гроші, золото, ноутбуки, з однієї квартири виніс навіть шубу. Після йшов до скупників і, продавши за безцінь вкрадене, відправлявся вражати своєю щедрістю кохану жінку».

Георгій ВЕРВЕС.
Сімферополь.

ЦИФРА

60 багатодітних жінок

Прикарпаття отримали почесне звання «Мати-героїня». Серед них Ганна Мазурик із с. Делева Тлумацького району, яка виховує одинадцятьох дітей, її односельчанка Ганна Ковбас, у якої їх десять, Марія Гурмак з с. Назавизів цього само району та Лідія Хиляк з селища Брошнів-Осада Рожнятівського району, в сім'ях яких по восьмеро дітей.

Дарина НАЗАРЧУК.
Івано-Франківськ.

«Благовіст» дарує надію

У Луцьку відбувся II всеукраїнський благодійний фестиваль духовної пісні «Волинський благовіст». Він зібрав на стадіоні «Авангард» кілька тисяч небайдужих до чужого лиха людей. «Благовіст» — проект Волинської єпархії УПЦ і насамперед її керуючого митрополита Луцького і Волинського Нифонта. Присутніх за допомогою відеозапису привітав предстоятель УПЦ митрополит Київський та всієї України Володимир, з благословення якого відбувся цей фестиваль.

Спільними зусиллями учасникам фестивалю вдалося зібрати 225 тисяч гривень, які підуть на допомогу сиротам, невпосправним і малозабезпеченим.

Микола ЯКИМЕНКО.
Волинська область.

Відкрито пам'ятник класику румунської літератури

В історичному центрі міста біля стін Генерального консульства Румунії в Одесі відкрито пам'ятник класику румунської літератури поетові Міхаю Емінеску. У церемонії відкриття взяла участь Генконсул Румунії в Одесі Черасела Ніколаш.

Міхай Емінеску народився на Буковині, навчався в Чернівецькому університеті. Місяць свого життя поет провів в Одесі.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.
Одеса.

Юних кам'янчан покликали у середньовіччя

Громадські організації влаштували для дітей Кам'янця-Подільського своєрідну подорож у часі: облаштували середньовічні атракціони й запросили дівчаток та хлопчиків спробувати, як розважалися їх ровесники кілька століть тому. Свято відбувалося біля Руської брами, тому перенестися уявою в минуле було нескладно. Аніматори в костюмах казкових героїв проводили з дітьми ігри, у казематній куртині можна було подивитися улюблені мультики, а охочі до ліплення з глини чи пластиліну створювали фігурки звірів та людей.

Віра ШПИЛЬОВА.

Чи такі безпечні електронні підручники, як про них говорять?

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Поки що експериментальні випробування пройшли букрідери однієї відомої фірми. П'ять загальноосвітніх закладів Івано-Франківської, Донецької, Миколаївської, Полтавської та Київської областей дізналися, що таке безпаперове навчання. Електронний підручник вміщує шкільну програму на рік, контрольні тести, позакласне читання, а важить лише півкілограма.

«Результати апробації, на нашу думку, є підтвердженням можливості використання електронних пристроїв для читання у школі», — запевнив на вчорашній прес-конференції директор Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Олександр Удод.

Позитивну оцінку отримали такі підручники і в Інституті гігієни та медичної екології ім. Марзєєва. Там перевірили, чи токсичні матеріли, з яких зроблено пристрій, вплив екрана на дитячий зір та інші характеристики.

«Можна сказати, що на даний час вони є безпечні в експериментальному використанні. Але для того, щоб говорити про масове впровадження цих підручників, треба ще добре разом із педагогами попрацювати», — розповіла заступник директора інституту Надія Полька.

Незважаючи на схвальні відгуки науковців, противників електронного навчання вистачає. Проти виступають не лише видавці, які з переходом на електронний формат ризикують втратити бізнес, а й деякі батьки. Адже наразі спонсорів, які оплатили б новинку, не знайшли. Тож, цілком імовірно, фінансовий тягар ляже на їхні плечі.

«Складається враження, що держава тільки гарантує середню безплатну освіту, а отримують її діти коштом батьків», — сказала нам одна із мам.

Наталія ОВДІЄНКО.

ФОТОФАКТ

Прем'єр-міністр Микола Азаров і міністр аграрної політики та продовольства Микола Присяжнюк оглядають експонати XXIII Міжнародної агропромислової виставки «Агро-2011», яка вчора відкрилася в Києві.

Фото Олега МАРКЕВИЧА (Укрінформ).

До університету вступають через Інтернет

У Національному університеті «Львівська політехніка» запрацювала електронна реєстрація заяв вступників. Це значно спростило процедуру подання документів і надало можливість абітурієнтам заздалегідь ознайомитися з пропонованими напрямами підготовки спеціалістів. Як розповіли «Голосу України» в прес-службі навчального закладу, Львівська політехніка одна з перших в країні почала приймати заяви вступників через мережу Інтернет. Абітурієнтові потрібно зайти на сайт університету і зареєструватися як користувачеві електронної системи. Пізніше на електронну скриньку вступника надійде лист із детальною інструкцією, логіном, паролем та кодом користувача. Протягом доби необхідно провести процедуру активізації.

Нова електронна процедура реєстрації охоплює передусім вступників за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра. «Для абітурієнтів, які складатимуть іспити до 22 липня 2011 року, електронні заяви враховуватимуться на рівні з паперовими», — розповів відповідальний секретар приймальної комісії університету Роман Брилинський.

Богдан КУШНІР.
Львів.

Майданчик від Фонду братів Кличків

У місті Березані, що на Київщині, діти отримали спортивний майданчик. «Це вісімдесят восьмий майданчик, який ми облаштували в Україні. Сотий плануємо відкрити під час Євро-2012», — зауважив голова благодійного Фонду братів Кличків, чемпіон світу з боксу Віталій Кличко, котрий разом із президентом соціально відповідальної фундації Coca-cola в Україні паном Уолтером Гордоном приїхав особисто привітати переможців. Як з'ясувалось, взяти участь в акції виявило бажання понад 90 громад міст України, але такої наполегливості, котру продемонстрували березанці, організатори проекту не зустрічали. Гості подякували депутатові Березанської міськради Аллі Новіковій (власне за ініціативи якої і розпочалася боротьба за перемогу в проекті) за вміння організувати громаду на добрі справи, а щасливій дітворі на згадку про зустріч подарували спортивний інвентар. До вечора на майданчику тривали різноманітні конкурси та лунав дзвінкий дитячий сміх, **передає наш власкор В'ячеслав КОВТУН.**

На знімку: Віталій Кличко, голова благодійного Фонду братів Кличків, Уолтер Гордон, президент фундації Coca-cola в Україні та Алла Новікова, депутат Березанської міської ради.

Фото автора.

З корівкою Манюнею

Такий подарунок зробили співробітники митного посту «Григорівка» (морської торговий порт «Южний») дитячому будинку сімейного типу в селі Ставки Комінтернівського району Одещини. У цій родині мешкає десятеро дітей, більшість із яких сироти, або ті, чиї батьки позбавлені права виховання. Дітлахи вирішили назвати корову Манюня. Через два тижні вона отелиться, і тоді у родині буде свіже молоко.

— Ми вирішили взяти шефство над цією родиною, а корова — перший подарунок, — розповів виконуючий обов'язки начальника митного поста Павел Лисиця, **інформує наш кореспондент В'ячеслав ВОРОНКОВ.**

Солодка картина завдовжки понад п'ять метрів

У Луганську було створено найбільшу в Донбасі картину, яка складалася... із 100 млинців, чотирьох літрів шоколаду та двох літрів фруктового сиропу. Довжина кулінарного виробу — понад п'ять метрів, а ширина — півтора. Дітлахам дозволили прикрасити млинці малюнками, і ті із задоволенням це зробили. Тим паче, фарбами служили шоколад і сироп. Щоправда, обіцяної дегустації не сталося. Завадила спека. Але дітям і без того було цікаво, **повідомляє наш власкор.**

ФОТОФАКТ

Студентки Військового інституту Київського національного університету ім. Шевченка Алла Капмоль та Мар'яна Маркевич (зліва направо) приміряють на себе екіпірування та зброю наших військовиків під час святкової акції «Журналісти захищають Батьківщину», влаштованої до Дня журналіста департаментом преси та зв'язків із ЗМІ Міноборони України у 169-му навчальному центрі Сухопутних військ у селищі Десна на Чернігівщині.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...відтворять лемківське село

Традиційний Всеукраїнський фестиваль лемківської культури «Дзвони Лемківщини» відбудеться неподалік міста Монастириська на Тернопільщині 6—7 серпня. З кожним роком він стає масштабнішим, цікавішим, насиченішим. Тринадцятий раз лемки з різних куточків України та з-за кордону прийдуть, щоб насолодитись спілкуванням, продемонструвати своє неповторне мистецтво, підтримати традиції і звичаї. В урочищі «Бичова» та на Ватряному полі мають намір облаштувати музей під відкритим небом — «лемківське село» з хатами умільців-ремісників. Згодом тут також збудують церкву, млин-вітряк, музей скульптора лемка за походженням Івана Мердака. Неподалік буде кемпінг, який працюватиме постійно. Туристи не оминатимуть цей чарівний куточок ні влітку, ні взимку, тим більше, що розташований він по дорозі на Буковель.

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.

...тепловозобудівники запрацювали на повну

За п'ять місяців поточного року виробничі підсумки компанії «Луганськтепловоз» утричі перевищили показники такого само періоду 2010-го. У травні луганські тепловозобудівники виготовили чотири секції магістрального вантажного тепловоза для Улан-Баторської залізниці (Монголія), ще чотири секції тепловоза для Російських залізниць. За словами генерального директора ПАТ «Луганськтепловоз» Сергія Михєєва, виготовляти локомотиви для цих двох країн продовжать у червні. Крім того, випустять дві секції вантажного магістрального електровоза для Донецької залізниці. Відповідно до договорів, підписаних з Укрзалізницею, тривають роботи з підготовки до виробництва двох приміських дизель-поїздів для Львівської та Донецької залізниць, а також приміського електропоїзда та маневрового тепловоза для Львівської дороги.

Алла АНТІПОВА.
Луганськ.

...на Прикарпатті пройшла акція «Здай кров — врятуй життя дитині»

Люди здавали кров для лікування тяжкохворих дітей. Ініціатором акції уже не вперше виступила молодіжна громадська організація «Молоді регіони». Цьогоріч її підтримали «Прикарпатська студентська спілка», «Спілка івано-франківських студентів», а також члени громадської ради при ОДА. Як зазначив голова цієї ради Валерій Старченко, люди нерідко згадують про донорів лише тоді, коли хтось із рідних потрапляє у біду. Тому в такий спосіб вирішили привернути увагу до проблеми, розширити коло донорів, дати людям відчути, що вони можуть врятувати хвору дитину.

Дарина НАЗАРЧУК.
Івано-Франківська область.

...зберегти врожай від палючої спеки може лише дотримання спецтехнологій

Про це йшлося на обласній селекторній нараді начальників та спеціалістів управлінь агропромислового розвитку РДА, насіннєвих інспекцій, інспекцій захисту рослин, районних інспекторів з якості та формування ресурсів сільськогосподарської продукції, інспекторів із карантину рослин та держтехнагляду. Найперші рекомендації — обов'язкова боротьба з бур'янами, хворобами та шкідниками на всіх полях та підживлення культур азотними добривами для формування урожаю зерна.

Ірина КОЗАК.
Хмельницький.

З 1 червня вартість проїзду у черкаських міських автобусах зросла вдруге за рік — нині за квиток доводиться викладати 2 гривні 50 копійок, *інформує наш власкор Лідія Титаренко*

У Чернівцях запроваджують роздільне збирання побутових відходів: в історичному центрі встановлять 50 контейнерів двох видів — «сітки» для паперу, пластику, скла, металу та звичайні контейнери для харчових відходів, керамічного посуду тощо, *інформує наш власкор Сергій Сулима*

НОВЕ ОБЛИЧЧЯ УКРАЇНИ

Ніхто не розіб'є ліхтар, якого він сам засвітив

Село занепадає, безлюдніє, вимирає... Тільки й чути про це нині з уст багатьох політиків. Але не про тернопільські села. І тим паче — не про гусятинські. Їдеш трасою і милуєшся: що не садиба — то свій стиль. Оригінальні дахи будинків, гарні ковані огорожі, криниці під різьбленим дашком, акуратні доріжки, казкові гномики у палісадниках і всюди квіти. Ні, це не палаци «нових» українців із традиційним набором прикрас від дизайнерів, а оздоблені власними руками помешкання. Дедалі частіше нове життя вдихають у старі батьківські оселі: новий дах, сучасні вікна, приваблива огорожа... Господарі нерідко живуть у містах, але батьківські хати не продають, приїжджають на вихідні. У селянській хаті нормою стали обладнані за останнім словом техніки кухні, ванни, внутрішні вбиральні, гаряча і холодна вода. Кожен сам собі дизайнер. Дехто ідеї привозить з-за кордону, де заробляє на прожиття, хтось сам мудрує над впорядкуванням садиби, а хтось запозичує щось у сусідів... Тим і цікаві тутешні села. Але є в них ще одна «родзинка»: у Гусятинському районі впорядковують не лише власні подвір'я. Відновлюють школи, садочки, ФАПи, клуби й будинки культури, храми... Люди стають громадою, відчуваючи відповідальність не лише за своє, а й за спільне добро, часто нажите багатьма поколіннями.

Голова Гусятинської райради Надія Хоптян: «У районі стільки проблем, що роботи вистачить усім».

Перший урок громаді дали земляки–емігранти

Як, наприклад, у селі Самолусківцях.. Хто скаже, що тутешній школі 120 років? Частина приміщення збудована ще за Австро-Угорщини, частина — новіша, а чудовий спортивний комплекс з сауною, басейном, душовими — ровесник наших днів. Нові вікна, гарно впорядковане подвір'я, у шкільному палісаднику — кущі троянд, посаджені цьогорічними випускниками. «Спортивний комплекс ми звели за два місяці, — розповідає директор школи Ольга Турецька. — У Святвечір закінчували дах. Так освоїли 250 тисяч гривень — грант від Українського фонду соціальних інвестицій. Добудувати приміщення допоміг район, дозбирували кошти самі: пішли з «шапкою» по селу». Самолусківці чотири роки утримують звання кращого спортивного села району, здобули пальму першості і в області. Сільський голова Степан Карпо підтримує азарт молоді, сам грає у футбол, волейбол, теніс. «Це краще, — каже він, — ніж коли хлопці у барах пропивають зароблене».

Центр села споруджували діди-прадіди: церква, школа, хата-читальня... Згодом його доповнили інші громадські будівлі. Є тут і доволі оригінальний пам'ятник землякам-емігрантам, які розлетілися по всьому світу. Він зроблений у вигляді земної кулі, над якою летять журавлі. Автор — талановитий місцевий скульптор Михайло Юркевич. Всього у селі вісім його скульптур. Історія пам'ятника емігрантам почалася з того, що у школі організували вечір «Нашого цвіту — по всьому світу». Збирали матеріали, листувалися з вихідцями з села, розповіли їм про свій задум — спорудити пам'ятник. Вони відгукнулися, зголосилися профінансувати. Координувати роботу взялася Стефанія Черпак з Канади.

— У проекті, надісланому їй, я заклав роботи з вивезення сміття, адже на цьому місці було сміттєзвалище, впорядкування скверу, — зізнається сільський голова. — А пані Стефанія їх викреслила, мовляв, невже громадою цього не можна зробити? Так нам дали урок залучення людей до спільної праці.

Такий же урок дає програма «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», гранти якої активно використовують у Самолусківцях.

Половину коштів на реалізацію проекту виділяє ЄС, 45 відсотків — обласний і районний бюджети, 5 відсотків має назбирати громада. Цікаво, що за схожим принципом діє і голова наглядової ради агрохолдингу «Мрія» Герой України Іван Гута. Іван Миколайович багато допомагає мешканцям села, у яких орендує понад 700 гектарів землі. «Мрія» виділяє будівельні матеріали, транспорт на реконструкцію церкви, кошти зібрала діаспора, а до робіт залучене чи не все село. У спільному договорі, укладеному між «Мрією» і громадським комітетом, перекриття ФАПу: матеріали виділяє агрохолдинг, а робота — за громадою. І це правильно: інакше ніколи не цінуватиметься зроблене.

— До роботи залучаємо молодь віком до 20 років, — розповідає Степан Карпо. — Якось один з хлопців розбив світильник, то обурені цим вчинком ровесники привели його до сільради під руки. Вони не дадуть знищити те, що зроблено спільно.

У селі активно використовують громадські роботи. На благоустрої працюють четверо безробітних: і селу вигідно, і люди отримують якусь зарплату.

У Самолусківцях задіяли всі чинники: використовують грантові проекти, співробітничають з орендарем (до речі, з допомогою Івана Гути відновили роботу крохмального заводу і нарощують його потужність, а це 60 робочих місць, у перспективі — втричі більше), нагадують землякам у далеких і близьких світах, що гордяться ними, не забувають. Скажімо, багато допомагають рідному селу заступник головного лікаря Центрального військового госпіталю у Києві Лев Голик (придбав перший у районі комп'ютер для школи, профінансував заміну вікон у будинку культури, реконструкцію системи опалення танцювальної зали), офіцер з Канади Ігор Козак виділив кошти на придбання дворічного запасу ліків для ФАПу, багато зробив для рідного села і голова райдержадміністрації Степан Турецький.

Хто стукає, тому відчиняють

У самобутньому селі Личківцях гордяться дитячим садком, умови у якому нічим не відрізняються від міських. Це також результат реалізації проекту за програмою «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». Його вартість — 225 тисяч гривень. 78 тисяч з них виділено за квотою ЄС, 25 — обласної ради, 60 — районної, 58 — сільського бюджету. Роботи виконувала місцева бригада. Спочатку планували одне, але варто тільки зачепитися... Якщо вже перекрили дах, зробили ремонт, то має бути відповідний тротуар, благоустрій — вирішили у районній раді і підсобили коштами. Нині садочок відвідують 34 дитини, але молодих сімей у селі 40 відсотків, тож буде поповнення. Сільський голова Степан Дуда з нетерпінням чекає, коли настане другий етап реалізації програми «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». У нього вже готовий проект заміни вікон і даху в школі. Не сумнівається, що допоможуть і люди.

— Коли збирали по 20

На подвір'ї Городницької сільради. Крайній праворуч — сільський голова Володимир Батринчук.

РЕАЛІЇ

У дитсадок пішли...

У Козилівці Корюківського району — рекордна для Придесення народжуваність дітей. У селі, де мешкає 980 осіб, 90 дошкільнят. А на 1 вересня очікують, що їх буде вже 100! Крім того, ще й в школу ходить 185 дітей! Одна біда: на таку велику кількість дошкільнят у селі немає діючого дитсадка. Щоправда, старе приміщення зосталося. Але воно потребує значних капітальних вкладень.

— У 2008 році для виконання ремонту дитсадка зробили кошторис на суму 1 мільйон 300 тисяч гривень, — каже сільський голова Петро Рубець. — Та наступного року із запланованих 575 тисяч гривень з бюджету нічого не дали. Фірма, яка почала ремонт, торік відсудила 63 тисячі гривень. Тепер же, щоб відновити роботи, треба переробляти кошторис, збільшувати витрати удвічі. Одне слово, старий дитсадок має стіни, дах. А все інше — каналізація, опалення, підлога, вікна-двері відсутні. Гроші ж на це потрібні величезні.

А без дитсадка усі діти вдома, під наглядом матусь. У Козилівці розпалося сільгосппідприємство, а тому селяни виживають вирощуванням худоби, картоплі, продажем молока. Зрозуміло, відсутність дошкільної установи зменшує можливості родин отримувати більші доходи, оскільки малюки потребують уваги та відповідного догляду. Та й не всі сільські батьки можуть дати дошкільнятам той обсяг первинних знань, які вони отримали б у дитсадку.

...Нині на Чернігівщині працює 361 дошкільний навчальний заклад, що на 433 менше, ніж було 1991 року. Таке катастрофічне зменшення кількості дитсадків пов'язане не тільки зі складною демографічною ситуацією, зменшенням населення у селах. Головним чином до цього призвів економічний чинник: більшість реорганізованих колгоспів занепали, а разом з ними припинили діяльність і сільські дитячі установи. Адже їх утримували господарства.

Дитсадки «у зв'язку з фінансовим становищем» припиняли роботу так стрімко, що їх тепер вочевидь бракує. У діючих на 100 місць припадає 108 вихованців! Особливо переповнені дошкільні заклади у містах Носівці, Ніжині, Прилуках, Новгороді-Сіверському, Чернігові та смт Ріпки. Через те, що свого часу закрили три прилуцькі дитсадки, а їх приміщення передали іншим бюджетним організаціям та установам, у цьому місті є проблема для батьків, куди влаштувати малят. З 15 діючих тут дитячих садків 7 переповнені.

У Чернігові закрито 20 дитсадків. Тепер у них розмістилися фірми, комерційні структури, громадські організації. І це тоді, коли у деяких мікрорайонах обласного центру існує

Телефони корпунктів: Тернопіль — (0352) 26-34-83; Чернігів — (0462) 95-74-18

Щоранку в дитсадку у Личківцях малюків привітно зустрічають завідувачка Світлана Люба** (ліворуч) **і вихователька Іванна Мигаль.

гривень з двору, — каже Степан Миколайович, — багато хто сумнівався, чи будуть вони використані на благо громади. Побачивши відбудований дитячий садок, переконалися, що не пропала жодна копійка. Далі справи пішли веселіше.

Сільський куток Колонія, який отримав назву від того, що тут поселилися переселенці з Польщі, мучився без води, яка пропадала навесні і влітку. Місця тут надзвичайно мальовничі: неподалік Збруч, починаються Медобори, за три кілометри звідси знайшли знаменитого Збруцького ідола — його тепер експонують у музейній залі польського Кракова. Туристів багато, та як без води? Тому розробили проект щодо розвитку зеленого туризму, виграли грант Кабміну — 100 тисяч гривень. Районна рада виділила 40 тисяч, громада зібрала 60 тисяч, сільська рада підсобила. Так спільними зусиллями й розв'язали проблему.

Взагалі село «сидить» на джерелах знаменитих мінеральних вод типу «Нафтуся». Якщо кинути труби, то воду можна подати до кожного двору, мріє сільський голова. На території Личківців діє невеликий завод мінеральних вод. Можна розливати і столову воду, яка містить багато срібла і не псується. Ще під час війни німці провели дослідження, десь собі це занотували і ось нещодавно виявили бажання купувати столову воду у 20—50-літрових бутлях. Потрібні інвестори. «Якби був грант на розлив мінеральної чи столової води, — переконаний Степан Дуда, — ми б його виграли». Властивості гусятинської мінералки (в тому числі — виводити радіонукліди) презентував перед землетрусом в Японії відомий меценат і підприємець Михайло Мацієвський.

Личківці мають багату і цікаву історію. На одній горі — замок XIX ст. (його викупив виходець з села, підприємець Ярослав Дячок і облаштовує тут туристичний комплекс). На другій — старовинний костел, збудований з каменю зруйнованого турками замку. У крипті похований генерал-ад'ютант війська польського Ян Шептицький, неподалік — могила польського поета Тимона Заборовського, який через нещасливе кохання втопився у місцевій річці Тайні. Є на горі і два пам'ятники: жертвам холери, яка забрала життя двохсот мешканців села, і учаснику Бородінської битви Міхалу Заборовському. На жаль, усі ці пам'ятники потребують реконструкції, отже, чималих коштів. Щоправда, один з них береться оновити вже згадуваний скульптор Михайло Юркевич. А ще треба споруджувати мости (один з них, що пройде територією сільради, з'єднає Тернопільщину і Хмельниччину), дороги. Але сільський голова налаштований оптимістично: «Хто стукає, тому відчиняють». Недарма кандидатуру Степана Дуди подали на титул кращого сільського голови України. У районі і області перші місця з благоустрою він уже посідав.

Сільська рада села Городниці звернулася до заробітчан з проханням підсобити коштами на реконструкцію пам'ятника односельцям, які загинули під час Великої Вітчизняної війни. Вони відгукнулися, надсилають хто сто, хто двісті доларів. У цьому селі через одного вбитого німця окупанти розстріляли більше 20 місцевих чоловіків віком від 15 до 50 років. А скільки їх не повернулося з війни, скільки загинуло, виборюючи незалежність України у сотнях УПА. Згадають усіх. За словами сільського голови Володимира Батринчука, громада Городниці також активна. Тут виграли грант, завдяки якому замінили 95 вікон, 6 дверей у місцевій школі, якій до століття також недалеко. Садочок сподіваються відремонтувати з допомогою «Мрії», яка також виділила кошти трьом церквам села. Приваблює і територія сільської ради, на якій розташували віз, криничку, вітрячок...

Хочеться допомагати тому, у кого горять очі

Що не село, то свій стиль, свій шарм... Чагарі відроджує виходець з села київський підприємець Михайло Мацієвський. Село прикрашають чудові скульптури, споруджується каскад водойм, заплановано будівництво сільської філармонії, культурно-розважального комплексу, готелю. Рідні Васильківці розбудовує Іван Гута. Будинки для спеціалістів, дитячий садочок, добудова школи, медичний центр, дороги, яким може позаздрити столиця... Це буде пілотний проект, який згодом поширять селами, де орендує землі «Мрія». У Гадинківцях громада подбала про територіальну схему села, у Крогульці зробили громадську експертизу щодо використання субвенцій на перевезення пільговиків. Перелік можна продовжувати.

— Тим, у кого горять очі, хочеться допомагати, — каже голова Гусятинської районної ради Надія Хоптян.

Зрештою, у неї самої горять очі, коли бачить зроблене не без її участі, коли обговорює нові ідеї. І не скажеш, що у районі вона порівняно нова людина. Таке враження, що звідси родом: знає історію краю, його проблеми, шукає шляхи їх вирішення. Хоч і непросто, але їй, представниці Партії регіонів, вдалося спрямувати роботу 86 депутатів різних політичних сил, у конструктивне русло. За дужки, наскільки можливо, винесли політичні пристрасті й інтриги. Буває, спалахне іскра, але їй не дадуть розгорітися.

— Моя позиція — не втягуватися у політичні ігри, — каже Надія Андріївна. — У районі стільки проблем, що роботи вистачить усім. У цьому переконуються депутати районної ради під час прийому громадян кожної останньої п'ятниці місяця. Вони закріплені за місцевими радами, вникають у життя громад, переймаються їхніми турботами, підключаються до їх розв'язання. Тісно співпрацюємо з районною державною адміністрацією.

Що ближче до людей, то менше відчуваються політичні уподобання. Тут за словами не сховаєшся, людину оцінюють за конкретними справами. Як вже згадуваних сільських голів, котрих обрали вдруге. Всього у районі — 37 сільських, 2 міські та 2 селищні ради. Не всім вдалося розбудити громади. Але є на кого рівнятися. Особливо щодо залучення інвестицій. Недарма Гусятинський район визнано кращим в області з цього питання. Тут зуміли налагодити співпрацю з міжнародними благодійними організаціями, фондами. Створено районний форум місцевого розвитку, районний ресурсний центр громад. Реалізація одного проекту тягне за собою інший. Дивлячись, за якими принципом працюють міжнародні організації, їх впроваджують і наші спонсори. Обов'язкова умова — участь громади.

Ніхто не розіб'є, образно кажучи, ліхтар, якщо знатиме, що він сам його засвітив. Звичайно, можна нарікати на владу і сидіти у пітьмі. А можна допомогти їй і самому собі, запаливши свічку. Цьому вчаться у Гусятинському районі. І непогано у них виходить.

Любов ЛЕВИЦЬКА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.
Фото авторів.

Про тих односельчан, яких доля розкидала по світу, нагадує пам'ятник у Самолусківцях.

фірмачі

черга на влаштування дітей у дошкільні заклади.

Зрозуміло, нині є актуальним питання про відновлення роботи колишніх дитсадків. Адже майже дві тисячі дітей п'ятирічного віку, в основному із сільської місцевості, не здобувають обов'язкову освіту в дошкільних навчальних закладах.

— У нашому селі до 70 дошкільнят, — зазначає сільський голова Стольного Сергій Андрейченко. — Але закритий колгоспний дитсадок не будемо відновлювати. Це дорого за нинішніх реалій. Замість цього дошкільнят розмістимо у двох класах школи. Уже через місяць-два такий освітньо-виховний заклад запрацює.

Що ж, це певною мірою розв'язує згадану вище проблему. Допомагає у цій справі й обласна прокуратура. З метою забезпечення дітей належними умовами для дошкільного навчання та виховання органам місцевого самоврядування та органам виконавчої влади внесено понад 50 документів реагування. За втручання прокурора Ічнянського району передано у комунальну власність школу-сад у с. Вересуни. За позовом прокурора Чернігова вивільнено частину приміщення дитячого садка №56, яке надавали в оренду суб'єкту підприємницької діяльності під перукарню. Також прокуратурою обласного центру заявлено позов про визнання недійсним свідоцтва про право власності на частину приміщення садка №9, виданого ВАТ "Укртелеком". Замість передачі у комунальну власність його внесено у план приватизації. У 2009 році Ріпкинською районною радою при продажу частини будівлі колишнього дитячого садка приватному підприємцю занижено її вартість на 24248 гривень. Прокуратура бореться за відшкодування вказаної суми до районного бюджету.

— У цьому році ми плануємо відкрити в області 20 дитсадочків, — повідомила заступник начальника управління освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації Наталія Лещенко. — Груднева сесія обласної ради затвердила Програму розвитку дошкільної освіти на 2011—2017 роки, згідно з якою передбачено не тільки будівництво нових дошкільних закладів, а й відновлення діяльності існуючих, відкриття дитячих садків у пристосованих приміщеннях, створення навчально-виховних комплексів, відкриття додаткових груп на базі діючих закладів.

Такий підхід, координація дій місцевих органів виконавчої влади та самоврядування у реалізації наміченого, сподіватимемося, незабаром дасть свої плоди. Щоправда, сума прогнозованих на фінансування програми 159 мільйонів гривень усе-таки викликає сумнів. Дуже вона, на нашу думку, завелика для місцевих бюджетів. Але поживемо — побачимо. Можливо, висока фінансова планка програми дасть змогу зосередити кошти на модернізації матеріально-технічної бази існуючих навчальних закладів, відновленні діяльності занедбаних дитсадків.

ЦИФРИ І ФАКТИ

Тим часом після спаду народжуваності в Чернігівській області намітилася інша тенденція: у 2005 році з'явилося на світ 8792 малят, 2006 року — 9445, 2007-го — 9500, 2008-го — 10039, 2009 року — 10534, 2010-го — 10091. Нині в області налічується майже 115 закладів, у яких перебуває значно більше вихованців від норми наповнюваності. У черзі для влаштування до дошкільних навчальних закладів — понад 1150 дітей.

Сергій ПАВЛЕНКО.

На знімку: у цьому колишньому дитсадку, що у центрі Чернігова, нині працюють приватні структури.

Фото автора.

ЮВІЛЕЙ

Боратин радів своїй «старості»

Сільський стадіон став сценою для багатьох прекрасних колективів області.

Боратину, що під Луцьком, виповнилося 500 років. Це старовинне село у межиріччі Стиру і Чорногузки відоме тепер за межами Волині добрими справами місцевої громади, яку вже друге скликання очолює Сергій Яручик. За останні роки з ініціативи та активної участі депутатів сільради тут споруджено найкрасивішу в області і відзначену призом міжнародного конкурсу з архітектури будівлю сільської ради, лікарську амбулаторію, найкращий в області сільський стадіон. Боратинський дитячий садочок 2009 року став переможцем у національній громадській акції «Флагмани освіти і науки України» в номінації «Дошкільна освіта».

Тож і ювілей села, який відзначали в останню неділю травня, його активісти вирішили організувати з розмахом: з найкращим в області духовим оркестром Луцького міського палацу культури, найпопулярнішими аматорами сцени сусіднього обласного центру і свого села. Доклав свою працю до того, щоб усім того дня було весело, і керівник місцевого сільгосппідприємства «Стир-Агро»Степан Москвич.

Довго тепер мешканці села згадувати той чудовий настрій, з яким вони відзначили день народження свого Боратина. І, напевно, захочуть і наступної весни зібратися тут у такому ж складі, щоб зробити це свято традиційним.

Цього дня керівники сільської, районної та обласної влади сиділи поруч і разом з боратинцями раділи святу. Другий ліворуч сільський голова Боратина Сергій Яручик.

Микола ЯКИМЕНКО.
Фото автора.

Росія відмовиться від будівництва «Південного потоку» тільки в разі передачі під контроль «Газпрому» української ГТС. *Як передає УНІАН,* про це заявив експерт Фонду національної енергетичної безпеки Станіслав Мітрахович у Москві на міжнародній конференції «Росія—Україна: гуманітарні та економічні основи стратегічного партнерства. Кроки до модернізаційного альянсу»

«Кабінет Міністрів планує запровадити єдині тарифи на послуги житлово–комунального господарства з початку опалювального сезону 2011—2012 років», *— повідомив учора на брифінгу Перший віце–прем'єр Андрій КЛЮЄВ*

Серця малюків — на долонях світил

Кардіологів Херсона і Києва об'єднав телеміст

ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

Комплект сучасного обладнання передали кардіологічному відділенню Херсонської дитячої обласної клінічної лікарні представники місцевого благодійного Фонду Устина Мальцева, компанії «Данон» і Фонду допомоги і розвитку дітям Чорнобиля (США). Значну частину коштів на придбання техніки зібрано під час благодійної акції «Пробіг з вірою у серці».

День 25 вересня минулого року видався погожий. Здавалося, все місто висипало на вулиці: студенти, курсанти, школярі і навіть інваліди у візках... Були і скептики: «Пробіжать і забудуть...».

Однак саме завдяки легкоатлетичному марафону за участю близько 2,5 тисячі його учасників у добровільну громадську казну надійшло 70 тисяч гривень. Саме ця сума й пішла на «спорудження» першого в Україні телемосту між кращими кардіологами і кардіохірургами обласного центру і столиці країни.

Про надзвичайну важливість події свідчить статистика: сьогодні на Херсонщині близько півтори тисячі дітей із вродженими пороками серця. Щороку до цієї цифри доплюсовується ще приблизно сто новонароджених, і кожен четвертий із них потребує негайного лікування.

Відтепер за життя і здоров'я маленьких херсонців спільно з місцевими лікарями боротимуться медики Київського кардіоцентру.

«Сподіваємося, що в недалекому майбутньому за допомогою нового обладнання можна буде проводити термінові консультації під час обстеження тяжкохворих і нетранспортабельних дітей, — каже головний кардіолог обласної дитячої клінічної лікарні Таміла Козіна. — Якщо ж виникне потреба, то негайно приймати оптимальні рішення стосовно термінів хірургічного втручання і за можливості виконувати операції на місці — в Херсоні. У нашій лікарні нагромаджено досвід оперування нетранспортабельних пацієнтів за участю столичних медиків».

«Ми раді, що соціальна відповідальність бізнесу в нашій країні стала розвиватися і в регіонах, — наголошує в. о. директора державного закладу «Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології і кардіохірургії» Міністерства охорони здоров'я України Володимир Жовнір. — «Пробіг з вірою в серці» — це яскраве свідчення того, що спільними зусиллями ми можемо підтримати Життя і подарувати Майбутнє тому, хто цього потребує. Наш Центр тісно співробітничає з Херсонською дитячою клінічною лікарнею. І тепер придбане телекомунікаційне обладнання дасть нам змогу в режимі он-лайн обговорювати найскладніші вроджені пороки серця. А це означає, що дитині в більш стислі терміни ставитимуть правильний діагноз, від якого часто залежить її життя».

Генеральний директор заводу «Данон Дніпро» Дмитро Зубов небагатослівний: «Хочу ще раз подякувати всім мешканцям Херсона та області, хто не залишився байдужий до акції «Пробіг з вірою в серці» восени минулого року. Звертаюся із закликом приєднатися до нас і цього року на другий пробіг у Херсоні, який об'єднує людей з добрими серцями заради майбутніх поколінь».

Василь ПІДДУБНЯК.

На знімку: у «Пробігу з вірою в серці» брали участь всі, кому дороге наше майбутнє.

Фото автора.

Квантова медицина — це реальність

ПЕРЕДПЛАТИВ І ВИГРАВ!

«Вдячний редакції газети «Голос України» за подарунок — курс діагностики та лікування в медичному центрі мікрохвильової резонансної терапії — Госпіталі Сітько-МРТ. У цій лікувальній установі прийняли мене без «тяганини», лікарем стала Неля Олександрівна Крилова. До неї звернувся зі скаргами на головні болі, шум у вухах, «павутину» перед очима. Турбували тупий біль, за грудиною, що давить, кольки в серці та інші симптоми. До цього спостерігався в лікарів із приводу ішемічної хвороби серця, стенокардії, хронічного гастриту.

У госпіталі лікар вивчила мій анамнез захворювання, виміряла тиск, а потім провела сеанс мікрохвильової терапії — безпечного методу немедикаментозного відновлення організму. Я пройшов повний курс лікування — десять сеансів. Завдяки вмілим діям, корисним порадам свого лікаря та її доброму ставленню мій загальний стан поліпшився. З'явилася легкість у рухах, зникли гострі болі, покращився настрій. Вдячний усім співробітникам госпіталю й особливо своєму лікареві за чуйність і увагу до пацієнтів.

Микола Іванович НЕПОЧАТОВ, пенсіонер.

Макіївка».

«Я виграла курс діагностики й лікування в медичному центрі мікрохвильової резонансної терапії — Госпіталі Сітько-МРТ і дуже вдячна газеті «Голос України» за таку можливість. Моїм лікарем стала Тетяна Григорівна Величко. Це не лікар, а суперлікар! Якби у всіх лікарнях були такі лікарі, то, напевно, ніхто й не хворів би. Велике спасибі!

Марія Микитівна ТКАЧОВА.

Донецьк».

Медичний центр мікрохвильової резонансної терапії ЗАТ «Асоціація «Темп» (Госпіталь Сітько-МРТ) з'явився в Донецьку шістнадцять років тому. А от метод, на якому засновано лікування, сягає своїм корінням в сиву давнину — до джерел китайської медицини, що нагромадила знання про біологічно активні точки організму. Автор методу — доктор фізико-математичних наук, професор Сергій Пантелеймонович Сітько — довів, що, якщо впливати на певні точки електромагнітними хвилями дуже високої частоти й наднизької інтенсивності, можна запустити механізм самовідновлення організму, закладений природою. «Таке лікування безболісне, не порушує шкірних покривів і не дає ускладнень, — зазначає голова правління ЗАТ «Асоціація «Темп» Микола Козаков, завдяки наполегливості якого в Донецьку з'явився такий медичний центр. — До того ж принцип квантової медицини засновано на впливі на організм загалом, а не на окремі органи й системи».

Олександр Іванович із Горлівки звернувся зі скаргами на сильний шум і дзвін у вухах. Кандидат медичних наук, лікар Оксана Журбій, зробивши функціональну діагностику на спеціальному апараті, запідозрила в пацієнта проблеми з нирками. Ультразвукове дослідження підтвердило побоювання. Після курсу мікрохвильової резонансної терапії дзвін минув, а шум, що просто не давав пенсіонерові жити, став набагато тихішим. Про це розповів «Голосу України» сам пацієнт.

Євгенія Вікторівна з Макіївки, котру я зустріла в кабінеті лікаря вищої категорії Нелі Крилової, проходить курс лікування щорічно. «Офіційна медицина поставила на мені хрест, — зізналася співбесідниця. — Моя хвороба невиліковна, пов'язана з судинами, але можна підтримувати нормальний стан організму. Лікарі в місцевій лікарні сказали, що буду жити лише на уколах, ходити за ручку, вдягатися-взуватися з чужою допомогою. А тут, у медичному центрі МРТ, мене буквально поставили на ноги. Я працюю на великому транспортному підприємстві, заправляю тепловози. Це нелегка праця, але справляюся. От вам і доказ ефективності методу. Хочу сказати всім, хто страждає від хвороб: головне — вірити в одужання! Бо, якщо немає віри й немає переконання, що ти одужаєш, — нічого не допоможе».

З початком весни в госпіталь стали частіше звертатися пацієнти, що страждають на алергію на пилок рослин. Й оскільки попереду літо й нова хвиля цвітіння, я попросила фахівців дати свої рекомендації: як уберегтися від закладення носа, сльозоточивості очей, кашлю?

«Таке лікування безболісне, не порушує шкірних покривів і не дає ускладнень, — зазначає голова правління ЗАТ «Асоціація «Темп» Микола Козаков.

Тим паче що алергікам протипоказано багато лікарських препаратів — наприклад, на рослинній основі. І тут порятунком буде метод МРТ.

Під час курсу лікування до 30 параметрів імунної системи приходить у норму! Лікарі медичного центру «Госпіталь Сітько-МРТ» рекомендують звертатися за два—чотири тижні до початку захворювання або в розпал хвороби. Профілактичний курс значно послабить прояви алергії, а якщо симптоми в розпалі, то симптоми «загасають» уже на третьому—сьому сеансі.

Алергія — не єдине захворювання, яке успішно лікує квантова медицина. «Мікрохвильова резонансна терапія — ефективний метод лікування гіпертонічної хвороби, ішемічної хвороби серця, порушення кровообігу судин ніг, трофічних виразок, вегето-судинної дистонії, гемороя», — зазначає лікар Тетяна Величко. «17 відсотків населення страждають на хронічні захворювання суглобів. Це ревматоїдний артрит, ревматичний артрит, подагра, деформуючі артрози, посттравматичні артрози. МРТ є потужним протизапальним, знеболювальним, що не спричиняє побічних ускладнень методом. Вона може бути способом вибору для хворих із комбінованою патологією: захворюваннями суглобів і шлунково-кишкового тракту. Наш метод поліпшує мікроциркуляцію стану хрящів, білясуставних тканин, значно підвищує імунітет», — додає лікар Катерина Лащева.

Вік пацієнтів медичного центру — від півроку й до... Верхньої межі не існує: в госпіталі успішно лікуються 80—90-річні пацієнти. Адже кожна людина, незалежно від віку, прагне повноцінного життя. Метод мікрохвильової резонансної терапії найточніше відповідає запитам сучасної людини, яка піклується про своє здоров'я й бажає жити в гармонії з навколишнім світом. Адже що може бути більш природним, ніж самовідновлення організму, закладене природою? Квантова медицина надає реальну допомогу — у цьому протягом шістнадцяти років уже переконалися тисячі пацієнтів.

Ліна КУЩ.

На знімках: прийом веде лікар вищої категорії Неля Крилова; Микола Козаков.

Фото автора.

Редакція газети «Голос України» і Медичний центр мікрохвильової резонансної терапії ЗАТ «Асоціація «Темп» (Госпіталь Сітько-МРТ) оголошують акцію для всіх передплатників газети. Кожен із вас, шановні читачі, може отримати 20-відсоткову знижку на лікування в центрі. Для цього досить показати в реєстратурі квитанцію про передплату на нашу газету.

Для тих читачів, кого зацікавила ця інформація, повідомляємо адресу й телефони Госпіталю Сітько-МРТ:

83114, Донецьк, проспект Визволення Донбасу, 4. Телефони: (062) 342-75-16, 311-52-38, (066) 270-23-54, (067) 621-94-43.

Дайте фінансову точку опори з наших грошей

Машівка — районний центр на Полтавщині. Славиться високими врожаями та працьовитими людьми. Батьківщина знаменитого аграрія, котрий багато років очолював український уряд, — Никифора Кальченка. Розташована всього лише за 30 кілометрів від Полтави, на перехресті південних доріг.

Відповідальний за «Світанок»

Олександр ПРОКОПЕНКО (на знімку) очолив Машівську райдержадміністрацію всього лише півроку тому. І як зізнається сам, великого бажання брати на свої плечі цю велику відповідальність не було.

Він — людина самодостатня. Має високий авторитет у районі. Депутат районної ради кількох скликань. Звик до роботи. За успіхи у сільгоспвиробництві має урядові і державні нагороди, заслужений працівник сільського господарства України.

Звик з ранку їхати в поле, спілкуватися з хліборобами, орати, сіяти, збирати врожай. Радів, коли мав змогу придбати нову техніку, коли росли врожаї, міг хоч чимось допомогти людям.

Усе життя доводилося розпочинати справу, як кажуть, «з нуля». Майже 20 років тому прийняв новостворене сільськогосподарське підприємство. Коли призначили директором, воно було лише на папері з кордонами відведених земель. Як мовиться, ні кола, ні двора. Лише печатка в кишені та бажання працювати. Ні адміністративних, ні громадських приміщень. У розпорядженні мав три вагончики.

Назвали господарство «Світанок». За підтримки ГПУ «Полтавагазовидобування» за 20 років воно стало одним із кращих не лише в Машівському районі, а й в області. Тут одними із перших почали застосовувати прогресивні технології обробітку грунту. Не пошкодували грошей, придбали сучасну техніку закордонного виробництва: трактори, комбайни, ґрунтообробне знаряддя.

Потім було сільгосппідприємство «Лос», створене на занедбаних землях колишніх кількох колгоспів, що зникли, залишивши людей без роботи, заробітку, надії на майбутнє.

Відновлюючи родючість землі, дбаючи про врожаї, тут передусім думали не так про прибутки, як про село і про селян. Створили нові робочі місця як у сільгоспвиробництві, так і підсобних господарствах, соціальній сфері. А за роботу — висока заробітна плата.

У період весняно-польових робіт механізатори заробляють щодня від 300 до 400 гривень. Значні суми отримують селяни за здані в оренду земельні паї. Так, за гектар землі пайовики отримали від 740 до 820 гривень. А це майже 5 процентів від оцінки землі. Цього року розглядається питання щодо збільшення вартості паю до 8 процентів, а це понад тисячу гривень.

Газифікували села. На це витратили майже 260 тисяч гривень. Загалом, за три останні роки в соціальну сферу сіл, де господарює «Лос», вкладено понад півмільйона гривень.

Фінансово та матеріально підтримуються дитячий садок та школа. Селянам надається безпроцентна позика для придбання житла.

Середня заробітна плата в господарстві становить 2—3 тисячі гривень. А під час жнив механізатори приносять в сім'ю 14—15 тисяч гривень.

Хоч за яку справу не брався б Прокопенко, завжди завершував її успішно. Мало того, допомагає молоді стати на ноги, оволодіти професією, облаштувати свій побут. Недарма навіть жителі райцентру та навколишніх сіл і нині, щодня, поспішають на роботу у «Світанок» та «Лос».

— Здавалося, район уже мав би купатися у розкоші, а районний та міський бюджети мати мільйонні надходження, — говорить Прокопенко. — Та виявилося, що машівці не мають із цього ніякого зиску. Мало того, зазнають збитків. Погіршується екологічна ситуація, питна вода, забруднюється повітря. Непроїжджими стають розбиті дороги. А відрахування на соціальну сферу, порівняно з мільйонними прибутками підприємств, становлять копійки.

ВИБІР

Коли постала потреба очолити район, Прокопенко знав, що на посаді керівника району доведеться нелегко, що на державній посаді не можна бути «добрим», а потрібно бути справедливим, вимогливим, наполегливим.

— Вимога одна, —

наголошує Прокопенко, — підвищення трудової і виконавчої дисципліни. З порушниками говоритиму серйозно. Для декого це стане останнім, що він почує на обійманій посаді. Не хочеш працювати, не маєш професійних знань — шукай іншу роботу, де принесеш більшу користь. Це — незалежно від партійної належності, — свій чи чужий. Основний критерій — результат роботи. А під яким ти прапором бігаєш на мітингах — мене не цікавить.

Нинішня Машівська районна влада взяла напрям на прозорість у своїй роботі — не театральну демократію, а справжню.

— Прийнято реальний бюджет і забезпечено громадянський контроль за його виконанням, за витратою кожної копійки, — зазначає Прокопенко. — Районна преса має висвітлювати всі процеси, які ідуть у районі, як позитивні, так і негативні. Але правдиво, об'єктивно, а не на догоду комусь одному. Міліція і прокуратура зобов'язані поліпшити роботу із зверненнями трудящих, рішуче захищати права людей, викорінювати корупцію та хабарництво.

— Починати роботу, на жаль, — довелося не з будівництва, як хотілося, — каже Прокопенко, — а з відбудови. В першу чергу косметичних ремонтів фасадів підприємств і установ, районної лікарні, будинку культури, адміністративних приміщень. Це змусило і жителів райцентру навести порядок і в своїх оселях, і навколо них. Осучаснили офіси райдержадміністрації та районної ради. Адже розпочинати потрібно передусім із самого себе. Бо якщо тут немає порядку, то на який порядок і дисципліну можна розраховувати в районі. Та й на що мають сподіватися машівчани, прийшовши на прийом до органів влади, якщо приміщення нагадує корівник.

— Над чим ми працюємо нині? — перепитує Прокопенко. — Це найперше — забезпечення населення гарантованим і рівним доступом до суспільних благ, суворе дотримання громадянських прав. А ще дбаємо про надходження інвестицій у район. В першу чергу від Полтавської нафтогазової компанії, чиї підрозділи працюють у нашому районі. Нині спільно вирішуємо питання про інвестиції у розробку нових промислів, створення нових робочих місць.

Десятиріччями проблемою райцентру залишається водопостачання.

На минулих місцевих виборах депутатом обласної ради від нашого району обрано керівника ТОВ «Полтававодоканал». Однією з вимог при підтримці його кандидатури було вирішення цієї важливої проблеми. Вже розроблено план по реконструкції системи водопостачання та водовідведення. У трьох населених пунктах району, де майже 15 років не діяв водопровід, відновлено його роботу. Якісною водою забезпечено і населення райцентру, безперебійно працюють очисні споруди. Всі системи передано на баланс «Полтававодоканалу».

Допомагаємо ТОВ «НІБУЛОН» зводити в районі потужне підприємство з переробки та зберігання зерна.

Чим наповнюють бюджет

Нині в районі ведеться серйозний пошук резервів для наповнення бюджету.

— Аналіз ситуації оплати селянам за земельні паї показав, що він різниться від трьох до восьми процентів, — каже Олександр Іванович. — Там, де ефективно використовують землю, мають і вищі врожаї, більша заробітна плата, заможніші селяни. Тому поставили вимогу: ціна за земельні паї не менше восьми відсотків. Узяв землю в оренду — працюй відповідально. Не можеш — за тебе це зроблять інші.

— Догосподарювалися в районі, що немає ні хліба, ні до хліба. В першу чергу маю на увазі хлібозавод та молокозавод, — гнівається Прокопенко. — Хліб, молоко, масло, сметана, ковбаси прямують у Машівку з інших регіонів. Туди ж стікаються і гроші наших жителів. Вже нині ми почали випікати невеликі обсяги хлібної продукції в районі. Паралельно, на конкурсній основі, визначаємо інвестора для будівництва в Машівці сучасного хлібокомбінату, який повинен випускати різноманітні хлібобулочні вироби. Зробимо все для того, щоб у 2011 році машівчани були із власним хлібом.

Придбали нове медичне обладнання, автомобіль «швидкої допомоги», немає проблем з пальним. Медики, які виїздять на виклик, забезпечені необхідними ліками й діагностичною апаратурою.

Сьогодні в усіх населених пунктах району відновлено роботу дитячих садків, успішно іде підготовка малечі до школи.

Тепло й затишно в школах. Налагоджено гаряче харчування. Замінюємо вікна. Протягом року вони будуть замінені на сучасні в усіх учбових закладах. Додатково закупили для школярів новий автобус. У школи завозиться екологічно чиста бутильована питна вода.

Не забули і про пенсіонерів, ветеранів праці. Уже реалізується програма з обстеження їхнього здоров'я, умов проживання. Створено фонд їхньої підтримки.

Забезпечуємо безкоштовними ліками ветеранів Великої Вітчизняної війни.

Боляче вдарила і фінансова криза по жителях Машівського району. Але тут, на відміну від інших регіонів, першими в Україні завершили оформлення субсидії для населення. Ця робота була повністю виконана до жовтня 2010 року.

На жаль, немає в районі великих промислових підприємств, які вагомо наповнювали б місцевий бюджет.

— Тому велику увагу приділяємо розвитку малого бізнесу. Розроблено цільову програму його підтримки, створення нових робочих місць. Це перш за все швидка реєстрація документів, розвиток нових торгових, заготівельних, переробних підприємств.

— Турбуватися про медичні заклади, нову апаратуру для них, досвідчених кадрів — наш обов'язок, — підсумовує Олександр Іванович. — Але передусім маємо подбати про здоров'я людей, особливо про молодь. А для цього найкращі ліки — спорт. І в першу чергу у школах. Ми провели реконструкцію стадіону в Машівці, підготували футбольне поле в селах. Дві районні футбольні команди приймають участь у першості області, одна грає в чемпіонаті України. Понад 20 футбольних команд району беруть участь у змаганні на Кубок голови райдержадміністрації.

Багато проблем, які, за бажання, можна успішно реалізувати на місцевому рівні. Це впорядковані дороги. Регулярне автобусне сполучення. Створити умови для роботи магазинів, аптек, ФАПів.

— На баланс районного бюджету взяли всі фельдшерсько-акушерські пункти району. Подбали про їх забезпечення.

Ведемо ремонт центральної районної лікарні. Влітку проведемо реконструкцію відділень. Спільно із керівниками сільгосппідприємств безкоштовно виділяємо для лікарні продукти харчування. Нині жоден із пацієнтів стаціонарного відділення не має нарікань на харчування.

Тісна співпраця іде з обласною держадміністрацією та обласної радою, які очолюють Олександр Удовіченко та Іван Момот. Спільно маємо вирішити питання придбання кількох автобусів для шкіл району, очистки русла річки Новий Тагамлик, інших важливих питань, що не під силу вирішити на місцевому рівні.

На запитання, що Прокопенко сьогодні найбільше чекає від держави, отримав конкретну відповідь:

— Небагато. Знаємо, що Україні сьогодні нелегко. Важко всім. Просимо одного — залишайте місцевій владі частину грошей, що ми заробили самі і які ідуть на Київ.

Дійсно, дайте місцевій владі фінансову точку опори — і вони відродять регіони.

Віктор СЕМЕНЯКА.
Полтавська область.

ПЕРСПЕКТИВА

Новий подих гірського району

Депутати Старосамбірської районної ради Львівської області домовились з польськими сусідами провести 3-4 вересня Дні добросусідства «Кордон-480» у пункті запланованого пропуску «Нижанковичі—Мальговичі».

Як розповів «Голосу України» голова Старосамбірської районної ради Володимир Горбовий, перші транскордонні урочистості проходили в 2004 році під назвою «Транскордонний діалог польської та української культур». Нині Дні добросусідства покликані змести існуючі бар'єри та змінювати спосіб життя людей по обидві сторони східного кордону. Це тиск знизу на політиків, яких закликають не тільки до дискусії на тему добросусідських стосунків в прикордонному регіоні, але й до конкретних кроків на цьому шляху. Свято дружби безпосередньо на кордоні з Європейським Союзом повинно не розділяти, а об'єднувати та служити інтеграції.

Уже багато років співпрацюють Старосамбірська районна рада з Бєщадським повітом Підкарпатського воєводства Республіки Польща. На останній сесії депутати вирішили налагодити транскордонну співпрацю ще з кількома польськими повітами.

Старосамбірська районна рада також звернеться до керівників польської та української залізниць з проханням відновити сполучення «Хирів—Ясло». Цей потяг курсував з 1994 року і був єдиним залізничним сполученням для жителів Старосамбірського району Львівської області (Україна) та Бєщадського повіту Підкарпатського воєводства (Республіка Польща). За цей час його послугами скористалися понад 1 250 000 жителів прикордонних регіонів. З часом залізничний маршрут можна продовжити аж до Перемишля. Серед позитивних результатів Днів добросусідства, що проводились минулими роками на Львівщині, називають знесення загороджень у вигляді колючого дроту, початок будівництва нового пункту перетину кордону Угринів—Долгобичів, проведення транскордонних самоврядних ігор. На цей раз вони пройдуть 4 червня в місті Хирів Старосамбірського району. До участі у спортивних змаганнях запросили команди самоврядних структур Пустомитівського, Мостиського районів Львівської області (Україна) та Перемишльського, Бєщадського, Сяноцького повітів Підкарпатського воєводства (Республіка Польща).

Володимир Горбовий вже вчетверте обирається головою Старосамбірської районної ради. З допомогою транскордонного співробітництва він хоче внести нове дихання в депресивний гірський район.

Богдан КУШНІР.
Львівська область.

У зв'язку з достроковим припиненням повноважень народного депутата України Лісіна М. П. вважати недійсними посвідчення помічників-консультантів:

Агаркової Людмили Миколаївни (номер посвідчення 107/41);

Амерової Кіри Айратівни (номер посвідчення 107/15);

Балабан Наталії Олександрівни (номер посвідчення 107/37);

Ваганової Софії Дем'янівни (номер посвідчення 107/03);

Василенка Віктора Костянтиновича (номер посвідчення 107/05);

Дмітрієва Андрія Юрійовича (номер посвідчення 107/02);

Дорошука Віталія Олександровича (номер посвідчення 107/04);

Єгорова Олександра Івановича (номер посвідчення 107/20);

Жмурка Володимира Михайловича (номер посвідчення 107/23)

Залевського Олександра Олеговича (номер посвідчення 107/21);

Злочевської Каріни Миколаївни (номер посвідчення 107/14);

Злочевського Владіслава Валентиновича (номер посвідчення 107/16);

Кармана Зіновія Миколайовича (номер посвідчення 107/29).

Нинішня Машівська районна влада взяла напрям на прозорість у своїй роботі

ДЕНЬ

Йозеф БЛАТТЕР переобраний на пост президента Міжнародної федерації футболу (ФІФА) на 61–му конгресі організації.
Для 75–річного швейцарця це буде вже четвертий термін правління головним футбольним органом планети.
З 203–х національних асоціацій, котрі взяли участь у голосуванні, Блаттера підтримали 186.

Міліціонер урятував від вогню людей у квартирі, де стався витік газу

СИТУАЦІЯ

— Коли відчув запах газу, подумав, що вибух може статися будь-якої миті, — каже експерт-криміналіст Козятинського райвідділу міліції Олексій Маслов. Він урятував від вогню пенсіонерку та її зятя, який приїхав у гості з Москви.

Лейтенант міліції проходив через парк імені Пушкіна у місті залізничників і почув неймовірний крик. Спершу подумав, що хтось опинився під колесами автомобіля. Звернув увагу на групу людей, які дивилися на вікно житлового будинку, звідки йшов дим.

Однією рукою лейтенант підбирав код на замку у під'їзді, а другою з мобільного телефонував пожежникам й у «швидку допомогу». Двері у квартиру, де сталася пожежа, були відчинені. Горіли речі. Господар, з однієї руки якого звисали обпечені шматки шкіри, іншою намагався загасити вогонь. З кімнати подавала голос жінка. Міліціонер вивів їх на вулицю, а сам повернувся гасити полум'я.

— У квартирі щось шипіло, — згадує рятівник. — Закрив кран з водою, виключив телевізор, але шипіння продовжувалося. У коридорі побачив невеликий балон із газом, ємкістю на п'ять літрів, і пальник до нього. Тоді й стало страшно.

Міліціонер обгорнув балон рядниною і швидко виніс на вулицю. В цей час на допомогу йому прибули пожежники. Як з'ясувалося, зять пенсіонерки купив балон на ринку, щоб користуватися ним на дачі. Перед тим як виходити з дому, вирішив перевірити. Робив це у коридорі... Він постраждав найбільше. Потерпілого доправили в опіковий центр обласної лікарні імені Пирогова, де йому провели операцію з пересадки шкіри. Чоловік у важкому стані, уточнили лікарі. Лейтенант Маслов невдовзі знову прибув на місце пожежі уже для виконання своїх обов'язків криміналіста.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

Інвесторам представлені проекти розвитку

Розбудова державного курорту «Сатанів», розвиток Хмельницького аеропорту та концепція створення і розвитку Кам'янець-Подільського індустріально-промислового парку — це три масштабні інвестиційні проекти, які область запропонувала на розгляд учасникам міжнародного трейд-клубу в Україні.

Його члени на чолі із головою Анджеєм Грабовські вивчали економічний потенціал області, побували на ВАТ «Темп», ТОВ «УкрЕЛКОМ», ТОВ «Хмельницькмлин», кам'янець-подільських ПАТ «Гіпсовик», ТОВ «Український кристал», відвідали Хмельницький національний університет.

Запропоновані об'єкти та проекти викликали зацікавленість інвесторів, котрі готові вкласти кошти у розвиток економіки Хмельниччини.

Ірина КОЗАК.
Хмельницький.

Трускавець без централізованого опалення

Новий депутатський корпус Трускавецької міськради прийняв рішення відмовитися від централізованої системи теплопостачання і взяв курс на автономне опалення. Всі комунальні підприємства та установи міста-курорту будуть обладнані автономним опаленням.

Жителям Трускавця рекомендовано створити ініціативні групи, і на зборах мешканців ухвалити рішення про відключення від мережі центрального опалення. Розрахунки показують, що затрати на індивідуальне опалення в 3—4 рази менші, ніж на централізоване.

Для проведення реформ у місті створили нові підприємства — «Трускавецьтепло» і «Трускавецьжитло».

Власники квартир та будинків тільки напишуть заяви в одне з них — все решта — не їх проблеми. Підприємства беруть на себе всі клопоти з підготовки документації та отримання дозволів. Першим містом на Львівщині, яке кілька років тому відмовилось від централізованого опалення, став райцентр Городок. Тепер тут жодної заборгованості по теплоносіях.

Богдан КУШНІР.
Львівська область.

Ровеньки трясе

Мешканці кварталу Гагаріна та вулиці Богдана Хмельницького в Ровеньках відчули сильний підземний поштовх. У кімнатах «підстрибнули» меблі, задзеленчали посуд і люстри. На щастя, жодних руйнувань не сталося, ніхто не постраждав.

Причини землетрусу не встановлено. За словами інженера Ровеньківського міського відділу МНС у Луганській області Андрія Сапічева, інформацію про те, що сталося, направлено на адресу гендиректора ДП «Ровенькиантрацит». Не виключено, що поштовхи спричинили буропідривні роботи в гірських виробках підприємства. Аналогічна інформація спрямована й у державну сейсмологічну службу для перевірки версії про те, що причиною «струсу» став рух земної кори. Подібне вже траплялося в Ровеньках у 2008 році. Фахівці Інституту геофізики ім. Суботіна тоді стверджували, що землетрус у Ровеньках можливий приблизно раз на 500 років, хоча Донбас належить до сейсмічно активних територій.

Алла АНТІПОВА.
Луганськ.

Обстежили, знайшли, знешкодили

У селі Петрове Знам'янського району пенсіонерка, висаджуючи на городі помідори, натрапила на снаряд, а у селі Мошорине під час проведення польових робіт боєприпаси виявив тракторист.

Сапери, які прибули на місця подій, за допомогою міношукача обстежили прилеглі території.

На городі у пенсіонерки нових знахідок не виявили, а от у полі відкопали цілий склад артилерійських снарядів: 54 — калібру 76 мм та 8 — 45 мм. Як повідомила прес-служба УМНС в області, боєприпаси знешкоджено.

Віктор ІЩЕНКО.

СПОРТ

Блохін переміг після повернення

Футбол. Товариський матч національних збірних. 1 червня.

Україна — Узбекистан. 2:0. Голи: Тимощук, 54, Воронін, 60.

Україна: Дикань, Федецький, Кучер, Хачериді, Шевчук, Гусєв (Назаренко, 70), Тимощук (Кравченко, 85), Олійник (Кожанов, 46), Шевченко (Воронін, 46), Мілевський (Ротань, 46), Девич (Селезньов, 55). **Тренер** — Олег Блохін.

Узбекистан: Нестеров, Мулладжонов, Ахметов, Туґтагоджаєв (Філіпосян, 76), Джураєв (Раджапов, 59), Гайдаров, Турсунов, Шадрін (Карпенко, 56), Андрєєв (Карімов, 79), Шацьких (Тураєв, 71), Бікмаєв (Отакузієв, 51). **Тренер** — Вадим Абрамов.

Рефері — Галіс Озкая (Туреччина).

Київ. Стадіон імені Валерія Лобановського. 11 000 глядачів. 28 градусів.

Фото Володимира КОТЛЕНКА.

У боротьбі за м'яч Олег Гусєв** (ліворуч) **і Сагоб Джураєв.

У дебюті зустрічі ініціативою володіли господарі, але моменти створювали гості. Спершу Шацьких (10 хвилина) відтер Шевчука від м'яча і вийшов на ударну позицію. Однак з кількох метрів примудрився пробити мимо.

А через сім хвилин Бікмаєв потужним ударом низом здалеку перевірив пильність і вміння нашого воротаря. Дикань при його високоченному зрості (192 см) встиг скластися і поволейбольному двома руками відбити м'яча.

В цілому гра нашого воротаря справила добре враження. До речі, і Блохін дав високу оцінку діям Андрія. Сказав, що той кілька разів врятував команду.

Потім українці заходилися потужно атакувати. І одного разу були близькі до мети. Мав забивати Шевченко, але віддав м'яча Гусєву, а той метрів з десяти не влучив у ворота. Так без забитих м'ячів і завершився перша половина матчу. А основні події розгорнулися вже в другому таймі, котрий наші футболісти провели значно успішніше.

Блохін зробив одразу три заміни. І особливо вдалою була поява на полі Вороніна. Діяв він натхненно, розкидаючи точними передачами м'ячі партнерам у різні боки. Одне слово, дуже сприяв пожвавленню гри. А потім Андрій ефектно забив. А відкрив рахунок Анатолій Тимощук потужним ударом майже з лінії карного майданчика. Сталося це після того, як Гусєв скинув м'яча саме на те місце, де знаходився наш волинський баварець.

— Збірна України — серйозна команда, — сказав представникам ЗМІ тренер узбеків **Вадим Абрамов**. — Але в першому таймі, вважаю, ми грали досить пристойно. Поки сил вистачало. Після перерви у складі українців вийшли швидкісні гравці. Це ускладнило нам життя, і ми одразу пропустили. Надалі мої підопічні діяли дуже погано.

— Як й очікувалося, у першому таймі нам було важко, — сказав після зустрічі **Олег Блохін**. — Ви самі могли переконатися, що збірна Узбекистану — гідний суперник. У нас щось виходило, щось — ні. В основному через те, що наші футболісти перебували у різному фізичному стані. Дисбаланс був дуже значним.

Другий тайм нашому тренеру сподобався більше, але, на його думку, наші футболісти не використали багато моментів.

— Я максималіст, тому зустріч сприймаю такою, яка вона є аж до останньої хвилини. Незалежно від рахунку на табло. Отож епізоди, коли Селезньов, скажімо так, творив «дива», я не сприймаю. Кілька інших гравців також «випали».

— А якої травми зазнав Шевченко?

— Поки нічого конкретного сказати не можу. Либонь, протягом найближчих днів стане зрозуміло, чи зможе Андрій зіграти проти збірної Франції в Донецьку 6 червня.

— Як оцінюєте своє повернення?

— Щодо мого нинішнього дебюту на посаді тренера збірної, то хвилювався, ще й як! Навіть більше, ніж перед дебютним поєдинком під час мого першого приходу до національної команди. Можливо, через те, що я довго залишався без тренерської роботи...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

* * *

Футбол. Тренер молодіжної збірної України **Павло Яковенко** оприлюднив заявку на фінальну частину чемпіонату Європи—2011, котра відбуватиметься з 11 по 25 червня в данських містах Ольборг, Оргус, Гернінг та Віборг.

Воротарі — Антон Канібелоцький («Дніпро», Дніпропетровськ), Денис Бойко («Динамо», Київ), Дмитро Непогодов («Металург», Донецьк); **оборонці** — Сергій Кривцов, Ярослав Ракицький (обидва — «Шахтар», Донецьк), Богдан Бутко («Волинь», Луцьк), Олексій Курилов, Олександр Матвєєв, Євген Селін (усі — «Ворскла», Полтава), Темур Парцванія («Динамо»), Артем Путівцев («Іллічівець», Маріуполь); **півоборонці** — Тарас Степаненко, Віталій Віценець (обидва — «Шахтар»), Денис Гармаш («Динамо»), Євген Коноплянка («Дніпро»), Максим Білий («Зоря», Луганськ), Володимир Чеснаков («Ворскла»), Валерій Федорчук («Кривбас», Кривий Ріг), Олег Голодюк («Карпати», Львів), Микола Морозюк («Металург», Донецьк); **нападники** — Андрій Ярмоленко, Артем Кравець, Роман Зозуля (усі — «Динамо»).

Дзвінкі результати

Легка атлетика. Ялта. Кубок України. На дистанції 800 метрів у жінок Лілія Лобанова вперше у кар'єрі розміняла дві хвилини. Її 1.58.30 стали кращим результатом сезону у світі. Українка перевершила на одинадцять сотих час Кенії Синклер із Ямайки. А Наталія Яструбова показала найкращий результат сезону в Європі у потрійному стрибку — 14,50. Вона на сім сантиметрів перевищила показник італійки Сімони Ла Манту.

Відчути себе потрібним

Київ. На олімпійській базі «Святошин» відбувся VII міжнародний турнір футбольної ліги молодих людей із особливими потребами. ТМ «Seni» і компанія «Белла-Трейд» проводять такі змагання в Україні, допомагаючи дітям відчути себе повноцінною частиною суспільства. Ці заходи є доброю можливістю виявити себе вихованцям психоневрологічних інтернатів.

Змагання відбулися за підтримки посольства Польщі в Україні, Міністерства соціальної політики України, ФФУ, Федерації футболу Києва. До речі, такі заходи організовують у багатьох країнах Європи. Переможець київських стартів виступатиме на фінальному турнірі в Польщі.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Фрагмент одного з матчів «Seni Cup-2011».

У дебюті зустрічі ініціативою володіли господарі, але моменти створювали гості

Чия безграмотність — як шило в мішку

РОБОТА НАД ПОМИЛКАМИ

«Голос України» читаю давно. Газета широко і глибоко висвітлює всі сторони нашого життя. Вона має зв'язки із читачами, детально відповідаючи на їхні запитання, відгукуючись на проблеми. Тому я і звертаюсь до вас.

Є в Ізяславському районі село М'якоти, а в ньому одинадцятирічка. І мала вона назву М'якітська середня школа. Тридцять п'ять років працював я в ній учителем української мови і літератури (і не тільки).

У 1982-му вийшов на пенсію. І тоді школу називали М'якітською. Через якийсь час дізнався, що ЗОШ вже стала М'якотівською. Звернувся до Києва: поверніть школі колишню правильну назву. Безрезультатно. Пишу вдруге. Цього разу про назву школи і сільради. Бо вона була М'якітською і теж стала М'якотівською.

Після цього я одержав листа з Хмельницького. Зокрема, у ньому є таке: «Управління освіти і науки облдержадміністрації розглянуло Ваше звернення щодо відновлення правильної назви школи та сільської ради.

Відповідно до п. п. 1, 2 параграфа 113 чинного «Українського правопису» (АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови, 4-те вид., випр. і доп. — К.: Наук. думка, 1993 р.) щодо творення прикметникових форм від географічних назв погоджуємось з Вами, що назва школи може бути М'якітська або М'якотинська, а не М'якотівська».

На цьому все і скінчилося.

Прошу редакцію пояснити, як розв'язати цю проблему. Чи можна повернути школі її колишню правильну історичну назву?

Борис ВОЛОШЕНЮК,
учасник бойових дій,
ветеран праці.
Лісна Ізяславського району Хмельницької області.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Шановний пане Борисе! Чиновники від освіти, вважаю, дали вичерпну відповідь як філологи. Хто, коли і чому спотворив назву школи і сільради, мають знати в районній та обласній адміністраціях. Вони ж повинні і повернути правильну історичну назву навчальному закладу та сільській раді. Гадаю, на Ваш лист до «Голосу України» вони відреагують згідно із законом про звернення громадян, розберуться в ситуації і виправлять її. Про що і ми просимо.

Пам'яті товариша

ХВИЛИНА МОВЧАННЯ

З кожним днем стає менше живих свідків і ветеранів Великої Вітчизняної війни. Час перемогти неможливо, але можна і необхідно зберегти пам'ять про них. Моя розповідь — про Степана Дмитровича Трофімчука, заслуженого партизана Радянського Союзу.

Народився він у селі Ржатківці (нині мікрорайон Новоград-Волинського Житомирської області) в селянській родині. До війни навчався у середній школі, яку відвідували й діти військових. Тож учні добре зналися на різних зразках зброї, вправно стріляли. Пізніше усі ці навички знадобилися Степану уже під час Великої Вітчизняної, коли він став членом ржатківської підпільної групи. У грудні 1942 року Степан Трофімчук добровільно пішов до партизанського загону ім. 25-річчя Радянської України, де воював до травня 1944 року. Був командиром диверсійної групи, очолював дивізіонний взвод. Хронологію партизанських буднів Степан Дмитрович вів у своєму щоденнику, який нині зберігається в Державному історичному музеї м. Києва.

Ось, приміром, бойове зведення за 1943 рік: «... знищено залізничне приміщення, 12 ешелонів, 1 потяг, 47 вагонів, під уламками знайшли могилу 320 фашистів, 46 платформ, на платформах знищено 5 автомашин, 11 гармат, 8 тракторів, підірвано 8 мостів...». Трофімчук зі своєю групою брав активну участь у багатьох бойових операціях партизанського загону на території Житомирської, Рівненської, Волинської областей, а також Південної Білорусі. Проведено ряд диверсій по підриву залізничного полотна та шосейних доріг, руйнуванню повітряних ліній зв'язку і підземного броньованого кабелю урядового зв'язку Берлін — Вінниця, що був прокладений через Рівне — Новоград-Волинський — Житомир — Бердичів. Ось лише перелік диверсій, влаштованих групою Трофімчука напередодні визволення Новоград-Волинського: 3 грудня 1943 року (біля села Кожушки) підірвано ешелон з артилерією та живою силою; 8 грудня 1943 року (біля села Орени) підірвано маневровий потяг; 16 грудня 1943-го (біля села Орени) підірвано ешелон; 16 грудня (біля села Орени) підірвано допоміжний потяг...

Зліва направо: Лянгус Михайло Іванович, керівник підпільної новоград-волинської районної організації; Трофімчук Степан Дмитрович, командир диверсійного взводу; Загривий Юхим Никанорович, підпільник, партизан.

За успішне виконання завдань командування, нанесення величезних моральних і матеріальних збитків ворогу, мужність і відвагу С. Трофімчук був нагороджений Орденом Червоного Прапора, двома Орденами Вітчизняної війни I ступеня, медаллю «Партизану Вітчизняної війни II ступеня», та багатьма іншими. Його ім'я навічно залишиться в історії рідної України.

Марія ТРОФІМЧУК.
Новоград-Волинський Житомирської області.

Фото з архіву автора.

Реформа на милицях...

ХВОРИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

Нині у нас проводять експеримент із реформи медицини. Зруйнувати те, що побудовано, легко, а головне — швидко. А от побудувати нове або відновити зруйноване — довго й болісно. Жителі міста Бершадь тепер придбали подвійну медицину — в особі двох головлікарів, збільшеного штату адмінперсоналу.

Головлікарем районної медицини залишився колишній головлікар. Головлікарем сімейної медицини призначено колишнього стоматолога-приватника. Це дуже «заспокоює» жителів Бершаді, які мають крім здорових зубів ще й старих батьків, дітей, онуків. Та й це не головне. Тепер на шляху до здоров'я — подвійний заслін медиків. До експерименту хворий ішов до того лікаря, що був йому потрібний: онкохворий — до онколога, діабетик — до ендокринолога, з переломом — до хірурга. Тепер у цей ланцюжок вклинили сімейного лікаря, колишнього терапевта, що дає добро на відвідування фахівця.

Чим обертається така медична реформа стосовно сільських жителів, вірніше, яким місцем обертається. Розкажу на прикладі тільки одного сільського стаціонару в селі Михайлівка Бершадського району. Стаціонар було побудовано після війни. Він обслуговує жителів декількох сіл: Михайлівка, Голдашівка, Романівка, Кидрасівка, Лісничє та Вовчок.

Уже 24 роки головлікарем цього стаціонару працює І. Пікула. У Михайлівському стаціонарі працює 24 особи, лікарня має 9 палат. У 2010 році тут зробили дуже гарний ремонт, на який витрачено близько 200 тис. гривень (гроші ООН, Бершадської райдержадміністрації, а також на кошти, зібрані населенням і фермерами цього району). Зробили гарне опалення. Установили нові вікна. Є холодна й гаряча вода, встановлено душові кабінки, відремонтовано кабінети.

Зараз уся ця робота — котові під хвіст. Стаціонар повинні перевести у статус ФАПу (фельдшерсько-акушерського пункту) зі скороченням персоналу. Фактично обіцянка створити нові робочі місця перетворюється на скорочення. А що робити тим старенським, які живуть у селі? Викликати швидку з Бершаді, яка навіть улітку доїде не раніше, ніж за 40 хвилин? Виходить, що старих просто хочуть знищити?..

Це не тільки моя думка. Під моїм листом підписалися й жителі сіл, яких може торкнутися реформа в медицині.

Людмила ШЕВЧУК.
Бершадь Вінницької області.

АБЗАЦ ІЗ ЛИСТА

Хто зупинить грабіж?

Мене обурює, що наше суспільство зомбоване злочинною системою влади, чиї дії, часом відверто нерозумні, ми сприймаємо як норму й безвідмовно платимо стільки, скільки вимагають. Нас закликають до законослухняності.

Водночас в Україні немає служби, що захищала б справедливість, розсудливість у законодавстві, в тарифах, цінах. Хто зупинить цей грабіж і приниження населення?..

В. КАЛІНІН.
Маріуполь Донецької області.

І країна підніметься, і порядок буде

Ми — діти війни, що пережили голод, холод. Ми стільки у своєму житті втратили... Але ніколи раніше не відчували такого приниження від уряду, як зараз. Не можна дозволяти владі грабувати чесних людей.

Необхідно думати про відновлення промисловості, а не завозити продукцію з інших країн. У владі повинні бути тільки чесні й порядні люди. Тоді й країна підніметься, і порядок буде. А нас більше ніхто не принижуватиме...

А. БАСИСТИЙ.
Сімферополь.

На засідання Верховної Ради разом з «Голосом України»

Читаю «Голос України» з першого його номера. Газета — правдива, цікава, корисна. Спасибі вам за працю. Багато тем, порушених на сторінках видання, схвилювали мене до глибини душі.

Засмучуюся, наприклад, що вимирають українські села. Згадую село 60—70 років. Селяни жили заможно, були життєрадісними, мали роботу й надійний тил. Тоді молодим була скрізь у нас дорога, а старим — пошана й повага.

Усе своє свідоме життя я була оптимісткою. Але от настали й у моєму житті суворі будні. В 2008-му, пригадую, як ходила відмічатися в черзі, щоб одержати «Юліну тисячу», чесно мною зароблену й відкладену на старість. Так цих грошей і не одержала.

Улітку 2010 року довідалася, що «діти війни» збирають документи в суд, щоб одержати 30-процентну надбавку до пенсії. Три роки тому я пережила інсульт, ледве пересуваюся по квартирі. А як бути тим «дітям війни», котрі за станом здоров'я зовсім не виходять на вулицю?

Адже сил ані в мене, ані в чоловіка немає на те, щоб зібрати документи, здати їх до суду, судитися, а потім ще й бігати в управління Пенсійного фонду, щоб здати рішення суду...

Душа болить і за молодих, що не мають упевненості в завтрашньому дні: оптимізм їх залишає. Одна розрада — газета та радіоприймач, що одержала від «Голосу України» як приз для передплатника. Тепер можемо, не виходячи з дому, «бути присутніми» на засіданнях Верховної Ради...

З повагою,
А. КОВАЛЬЧУК.
Запоріжжя.

Нам не потрібні роботи

В умовах розширеного комунікативного середовища слід по-новому ставитися до змісту освіти, зазначив Василь Кремень, президент Національної академії педнаук. Людина має бути на першому місці. Тому основне завдання — формувати з юних літ самодостатню, творчу особистість, забувши про авторитарну педагогіку.

Щоб ті, хто навчається, стали партнерами Учителів. Сучасна цивілізація потребує людиноцентричної за змістом освіти і виховання, тобто максимального наближення навчально-виховного процесу до здібностей конкретної дитини. Вона мусить бути готовою до принципово нових технологій, пов'язаних з повною інформатизацією та комп'ютеризацією.

Міністр Дмитро Табачник вважає, що треба зробити вкрай непопулярні кроки для оптимізації освіти, надто вищої.

А ТИМ ЧАСОМ

Кількість персональних комп'ютерів на 100 учнів у Росії — 7,1, в Європі — 11, 4, зокрема, в Польщі — 6. В Україні — 1,3 (про якість не говоритимемо).

У Великій Британії на уроках використовують ПК 94 відсотки викладачів, у Данії — 96, у нас такі відомості відсутні.

В країні, де економіка фактично на колінах, спеціалістів для неї готують 820 ВНЗ. Серед них лише 30 мають понад 20 тисяч студентів. У багатьох обласних центрах з населенням 200-300 тисяч утримувати за рахунок держави чотиришість навчальних закладів — непосильна ноша.

З цього приводу один із харківських ректорів сказав: якщо продовжуватимемо розвивати освіту за рецептом з'їзду профспілок працівників галузі, збільшуючи лише зарплату, то ми швидше, ніж зможемо усвідомити, прийдемо до загальної катастрофи.

В освіті 83 відсотки коштів — зарплата викладачів і вчителів. При цьому стабільно діє залишковий принцип фінансування. Попит на диплом ВНЗ не падає, факт, але ж зростає і кількість не витребуваних фахівців.

«Ви закінчували юридичний факультет в економічному, а ви, фінансист, навчались в університеті культури? Ну-ну...».

Це дедалі частіше чують випускники у відділах кадрів.

Директор Інституту педосвіти і освіти для дорослих Іван Зязюн каже:

«...Справжнє призначення вчителя, його справжнє покликання — виховання дітей і любов до них, — зазначив на зібранні відомий вчений. — Адже будь-якого члена суспільства насамперед треба зробити людиною. Помилка фізика не така болісна, як помилка вчителя. Академія повинна реалізувати революційну ідею — сповідувати педагогіку передовсім, а вже потім предмет навчання».

Академік, без сумніву, знає, скільки в наших школах і ВНЗ учителів, які реалізують іншу «революційну ідею»: «За такі гроші нам ще й виховувати?».

А ТИМ ЧАСОМ

Нині профтехосвіта — це понад 500 спеціальностей. А ринок праці стогне від дефіциту висококваліфікованих робочих рук. На одного будівельника-токаря припадає шість-сім архітекторів, юристів, бухгалтерів тощо.

Чи досягне освіта «цивілізованих змін» при такому ставленні до учнів—студентів, яких Корчак, Ушинський, Сухомлинський та інші Педагоги передовсім виховували і любили, а потім навчали?

Гадаю, ця проблема заслуговує на окреме обговорення. Бо якщо навіть забезпечити навчальні заклади сучасною технікою, а викладачів високою зарплатою, то кого вони випускатимуть у самостійне життя без людиноцентричного виховання і освіти?

Навряд чи нам потрібні роботи з людськими серцями.

Іван ІЛЛЯШ.

Кожному учню — по вчителю?

ШКОЛА: ЗА І ПРОТИ ОПТИМІЗАЦІЇ

Чи має бути школа в кожному селі й міському кварталі? Дискусія на цю тему безперспективна, оскільки в ній стикаються протилежні інтереси двох сторін. З одного боку — діти, їхні батьки, вчителі, які хочуть, щоб в їхньому населеному пункті був заклад. З другого — держава, яка прагне дати своїм юним громадянам достойну освіту, затративши на це якомога менше коштів.

Яка ситуація на Волині? З 2004 року кількість учнів тут скоротилася з 144 421 до 123 816. Кількість навчальних закладів за цей час зменшилась на сім. З 782 ЗОШ — 414 малокомплектні та 138 з них — малочисельні. До останньої категорії належать 57 шкіл I ступеня (від 5 до 10 учнів), 42 — II ступеня (40 і менше учнів), 39 — III ступеня (100 і менше учнів). Серед малочисельних навчальних закладів, у свою чергу, є ще свої карлики. Так, у школі I ступеня села Сьомаки Старовижівського району навчається усього чотири учні, в школі II ступеня (дев'ять класів) села Квасів Горохівського району — 23, а в школі III ступеня села Крижівка Рожищенського району на одинадцять класів лише 53 учні.

Як бути в такій ситуації? Елементарна логіка підказує: стосовно кожної з названих шкіл треба щось вирішувати. Найгостріше проблема стоїть у Турійському районі, де з 34 шкіл 22 малокомплектні і 10 — малочисельні. Лише дві школи райцентру мають достатньо учнів.

В американських фільмах показують, як дітей підвозять автобусами до школи. То чому ж багаті США йдуть на це, а ми боїмося? Адже що більший заклад, то більші можливості організувати повноцінний навчальний процес, підібрати кваліфіковані кадри, забезпечити технічними та наочними засобами. Та й діти в опорних школах, як вважає завідувачка відділу дошкільної та загальної середньої освіти обласного управління освіти та науки Ольга Богданович, розвиваються швидше, більш адаптовані до колективу, їм легше знайти своє місце в житті. Батьки, які турбуються про майбутнє дітей, а не про власний комфорт, попри певні незручності все-таки прагнуть віддати своїх учнів у великі школи.

Можливо, є проблеми з підвозом дітей? Начальник обласного управління освіти та науки Михайло Попович свідчить: 111 шкільними автобусами перевозиться 99,8 відсотка учнів. Лише два авто потрібно придбати, аби повністю зняти проблему. Звичайно, парк необхідно оновити, дороги «освіжити». Та це вже інша тема.

Микола ЯКИМЕНКО.
Волинська область.

Школа в селі Рованці Луцького району, де проживає понад півтисячі дітей. Відкрили позаторік.

Фото з архіву автора.

Тепер доплачуватимуть усім

ЗАПИТУЄТЕ — ВІДПОВІДАЄМО

Відповідно до Постанови КМУ від 5 жовтня 2009 р. № 1130 про встановлення надбавки вчителям, вихователям загальноосвітніх навчальних закладів, викладачам і майстрам виробничого навчання ПТНЗ та ВНЗ I—II рівня акредитації державної та комунальної форми власності, керівникам та заступникам керівників зазначених закладів з 1 січня 2010 року встановлена 20-відсоткова надбавка до посадового окладу лише вищезазначеним категоріям педагогічних працівників. Ця несправедлива обмеженість призводить до соціальної напруженості у педколективах. Чули, є нова постанова уряду, якою передбачена надбавка усім педпрацівникам. Чи це так?

Учителі Ровеньківського району.

Ровеньки
Луганської області.

Це так, Постановою Кабміну від 23 березня 2011 р. № 373 «Про встановлення надбавки педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I—II рівня акредитації, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування» з 1 вересня 2011-го передбачено встановлення такої надбавки усім категоріям педагогічних працівників.

Надбавка в розмірі 20 відсотків передбачена тим педагогам, перелік яких затверджений Постановою Кабінету Міністрів від 14 червня 2000 р. № 963.

Надбавка встановлюється до посадового окладу (ставки заробітної плати, у т. ч. годинної), визначеного з урахуванням підвищень згідно з нормативно-правовими актами з оплати праці. Її нараховуватимуть незалежно від установлених за іншими нормативно-правовими актами надбавок і доплат.

Якщо педагог виконує роботу обсягом менше або більше норми, передбаченої ставкою заробітної плати, абсолютний розмір надбавки відповідно зменшується або збільшується пропорційно навантаженню (обсягу роботи).

Надбавка встановлюватиметься працівникам як за основною посадою, так і за сумісництвом, а також на весь обсяг навчального навантаження.

Тобто, якщо працівники закладу (у т. ч. і не педагогічні), крім своєї основної роботи у тому самому навчальному закладі викладають чи керують гуртками, то така надбавка нараховуватиметься і на викладацькі (гурткові) години, повідомляє заступник міністра освіти і науки, молоді та спорту Петро Куліков.

КЛАСНІ НОВИНИ

Училище — оптимальний варіант

Прочитала статтю Івана Ілляша «Що дається даром, того і задарма не треба» («Голос України» за 15.04.2011) і щиро підтримую позицію автора. Державу дійсно занапастить обов'язкова безплатна загальна і вища освіта. Гадаю, дітям досить безплатної дев'ятирічки. А хочеш середню чи вищу — плати. Середня освіта має здобуватися в училищах разом з робочою спеціальністю.

Я шаную чесних вчителів, які віддаються роботі не лише за зарплату, а за покликом душі. Тому навчати вони повинні тих, хто хоче навчатись. Обов'язкова одинадцятирічка, та ще й безплатна, розбещує дітей. А отримати диплом ВНЗ за будь-яку ціну, а потім покласти його під подушку — аномальне явище. Шкідливе для всього суспільства.

Надія ВОЙТЕНКО,
ветеран освіти.
Полтавська область.

Укотре пригадалося: «Ламати — не будувати»

«Хрестовий похід» за повернення дошкільних навчальних закладів у лоно освіти отримав реальну підтримку на Закарпатті. Тут 2011-й оголошено Роком дошкільної освіти. На її розвиток депутати облради виділили майже чотири мільйони гривень. За ці кошти мають здати в експлуатацію два, відремонтувати сім дитсадків, а у двох встановити автономні котельні. Заплановано також відновити роботу 14 ДНЗ, які 15 років тому місцева влада здала в оренду чи закрила.

Серед останніх, зокрема, дитсадок у мікрорайоні Посьолок, що в Перечині. Замість нього громада вирішила облаштувати заклад на 60 дітей у двоповерховій будівлі колишнього військового клубу. Уже виготовлено проектно-кошторисну документацію, отримано дозволи і погодження. Залишилось знайти три з лишком мільйони гривень на реконструкцію. У райбюджеті таких коштів катма. Сподіваються на підтримку області можна. Але, вочевидь, не цього року.

Вл. інф.
Закарпатська область.

А ТИМ ЧАСОМ

Десять років тому дитсадки краю відвідували 21 тисяча дошкільнят, нині — майже 36 тисяч, серед них п'ятирічних — 92 відсотки. Загалом охоплено різними формами дошкільної освіти 51 відсоток (в Україні — 56 відсотків). В області функціонує 533 ДНЗ, із них шість приватних (244 дитини).

Учня визнано одним із найкращих молодих вчених світу

Десятикласник Еннан Умєров посів четверте місце в категорії «вироблення й передача енергії» на Міжнародній виставці науки та інженерії «Intel ISEF-2011». Його проект «Хвильова енергетична установка» високо оцінило журі, до складу якого входили лауреати Нобелівської премії.

Робота учня Міжводненської школи Чорноморського району була однією із 1500, представлених молодими дослідниками із усіх країн планети.

«Intel ISEF-2011» проводиться в США з 1950-го. Нинішнього року юні дарування демонстрували свої ноу-хау в Лос-Анджелесі.

Георгій ВЕРВЕС.
Крим.

Ведучий рубрики Іван ІЛЛЯШ. Тел. (044) 503-68-88

ОГОЛОШЕННЯ

Державне підприємство "Державний центр з питань банкрутства та відновлення платоспроможності" та Товариство з обмеженою відповідальністю "Будівельна компанія "Антар" повідомляють про реалізацію майна ТОВ "Будівельна компанія "Антар", **а саме:**

- приміщення офісу №91 (в літ. А) загальною площею 124,8 кв. м., яке знаходиться за адресою: м. Київ, вул. Андрющенко, 4-Д - вартість з ПДВ складає 2733960 (два мільйона сімсот тридцять три тисячі дев'ятсот шістдесят) грн. 00 коп., в т.ч. ПДВ - 455660 (чотириста п'ятдесят п'ять тисяч шістсот шістдесят) грн. 00 коп.;
- приміщення офісу на 10 поверсі загальною площею 133,7 кв. м., яке знаходиться за адресою: м. Житомир, вул. Київська, 60 - вартість з врахуванням ПДВ складає 1310400 (один мільйон триста десять тисяч чотириста) грн. 00 коп., в т.ч. ПДВ - 218400 (двісті вісімнадцять тисяч чотириста) грн. 00 коп.
- приміщення магазину на 1-му поверсі загальною площею 37,7 кв. м., яке знаходиться за адресою: м. Житомир, вул. Київська, 60 - вартість з врахуванням ПДВ складає 408720 (чотириста вісім тисяч сімсот двадцять) грн. 00 коп., в т.ч. ПДВ - 68120 (шістдесят вісім тисяч сто двадцять) грн. 00 коп.
- приміщення кіоску на 1-му поверсі загальною площею 14,3 кв. м., яке знаходиться за адресою: м. Житомир, вул. Київська, 60 - вартість з врахуванням ПДВ складає 111600 (сто одинадцять тисяч шістсот) грн. 00 коп., в т.ч. ПДВ - 18600 (вісімнадцять тисяч шістсот) грн. 00 коп.

Для ознайомлення з переліком майна звертатися за адресою м. Київ, вул. Андрющенко, 4-Д .

Зацікавленим особам необхідно надати письмову заяву до Державного підприємства "Державний центр з питань банкрутства та відновлення платоспроможності" за адресою: 03150, м. Київ, вул. П. Любченка, 15, та перерахувати гарантійний внесок у розмірі 10% від стартової ціни об'єкта , в т.ч. ПДВ, та реєстраційний збір для реєстрації учасників конкурсу - 34,00 грн., в т. ч. ПДВ на р/р 26007010846901в ЗАТ "Альфа-Банк" м. Київ МФО 300364, ЄДРПОУ 36285077,ІПН 362850726509.

Строк подання заяв до 1 липня 2011року включно. Конкурс відбудеться 4 липня 2011року об 11,00 год за адресою: м. Київ, вул. Андрющенко, 4-Д .

Докладніша інформація за телефонами: (044) 239-89-14,067 217-52-19,ф.(0432) 35-13-09.

ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Запорізькій області (69001, м. Запоріжжя, вул. Перемоги, 2, оф.314), та ліквідатор СПД-ФО Лопатіна Олександра Миколайовича повідомляють про проведення аукціону з реалізації майна підприємця-банкрута. На аукціон виставляється:

Лот №1: Напівпричіп - автовоз ПП-7310.025 у кількості 2 штуки. Початкова ціна продажу 35936,00 грн. без ПДВ.

Гарантійний внесок в розмірі 10% від початкової вартості зараховується на рахунок ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Запорізькій області № 2600827020 в ЗОДАТ "Райффайзенбанк "Аваль", МФО 313827, ЄДРПОУ 26252756. Заявки на участь в аукціоні приймаються до 10 червня 2011 р. включно. Договір купівлі-продажу укладається на підставі затвердженого протоколу проведення публічних торгів. Умови участі в аукціоні за телефоном: (061) 220 32 63. Публічні торги (аукціон) відбудуться 14 червня 2011 р. о 10.00 за адресою: 69001, м. Запоріжжя, вул. Перемоги, 2, оф. 314.

Постановою Господарського суду Дніпропетровської області від 24.05.2011 р. по справі № 38/5005/5916/2011 ТОВ «Агрофірма «Зернопром» (код ЄДРПОУ 36980726; 51220, Дніпропетровська область, м. Перещепине, вул. 40 років Перемоги, буд. 18) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Талан Ігор Ростиславович, ліцензія АВ 397378, т. (056) 370-74-70, поштова адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, а/с 158.

Претензії кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Постановою господарського суду Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8-й під'їзд) по справі № Б-48/63-10 від 20.04.2011 р. товариство з обмеженою відповідальністю "Стім-Прауд" (код 36032152, адреса: 62418, Харківська обл., Харківський р-н, смт Пісочин, вул. Автомобільна, буд. 8, р/р 26005010232 у ХФ ТОВ "УНІКОМБАНК", МФО 350006) визнане банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Бреуса Р. А. (ліцензія серії АВ № 499003 від 17.11.2009 р., 61018, Харків, вул. Новопрудна, 4, кв. 70).

Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів від публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області від 24.05.2011 р. у справі № 7/17-1676-2011 визнано банкрутом фізичну особу-підприємця Василенка Володимира Михайловича (Одеська область, м. Ізмаїл, проспект Леніна, 10, кв. 52, Ід. код 2480001094) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором банкрута призначено Василенка Володимира Михайловича. Письмові заяви кредиторів направляти до Господарського суду Одеської області та ліквідатору впродовж тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області від 24.05.2011 р. у справі № 7/17-1675-2011 визнано банкрутом фізичну особу-підприємця Браткова Олександра Михайловича (Одеська область, м. Ізмаїл, вул. Нахімова, 290, корп. 1, кв. 1, Ід. Код 2401206937) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором банкрута призначено Браткова Олександра Михайловича. Письмові заяви кредиторів направляти до Господарського суду Одеської області та ліквідатору впродовж тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та керуючий санацією ВАТ "Точмаш", повідомляють про проведення повторного конкурсу з продажу активів. На конкурс виставляються активи ВАТ "Точмаш", які знаходяться у виробничих приміщеннях та на території ВАТ "Точмаш" за адресою: м. Донецьк, вул. Жмури, 1, а саме - сукупність інвентарних об'єктів (токарне, свердлильне, фрезерне, пресове, шліфувальне, термічне обладнання, тощо) у кількості - 360 одиниці за списком, початкова ціна продажу - 5 220 079,13 грн. з ПДВ грн., гарантійний внесок - 522 007,91грн. З фіксованими умовами конкурсу, а також зі списками майна можна ознайомитись у організатора конкурсу. Гарантійний внесок у розмірі 10% від початкової ціни реалізуємого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників конкурсі - 17,00 грн., до 05.06.2011 включно перераховуються на р/р 260077397, з 06.06.2011 на р/р 26008709162604 в ДОД ВАТ "Райффайзен Банк Аваль" м. Донецька, МФО 335076, ЄДРПУ 26252727, Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області. Для участі у конкурсі необхідно надати письмову заяву та конкурсну пропозицію організатору конкурсу ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області, розташованому за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Строк надання заяв 23 календарних дні із дня публікації у газеті до 13.00 год. 29 червня 2011р. включно. Конкурс відбудеться після 30 календарних днів із дня публікації інформації - 04 липня 2011р., у ФДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області об 11.00 год. за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Переможець конкурсу на підставі затвердженого протоколу конкурсу укладає договір купівлі-продажу з керуючим санацією ВАТ "Точмаш". Довідки за телефонами: 0(62) 304-37-21, 304-77-83 та 050-35-27-113. Ознайомитися з майном ВАТ "Точмаш", яке виставляється на конкурс можна на ВАТ "Точмаш" за адресою: м. Донецьк, вул. Жмури, 1, з 9-00 години до 16-00 години.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) ухвалою від 10.05.2011 р. порушив провадження у справі №24/5005/5884/2011 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Будівельно-монтажний трест «Дніпромістобуд» (код ЄДРПОУ 01238198, адреса: 49038, м. Дніпропетровськ, пр. Карла Маркса, 98, п/р 26001302370202 в ДФ АБ «Брокбізнесбанк», МФО 305578).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Реву Максима Олександровича, ліцензія серії АГ №594775, адреса для кореспонденції: 49027, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна В. І. Леніна, буд. 53, оф. 4.

Письмові заяви кредиторів з вимогами до боржника приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду міста Києва від 19.05.2011 р. у справі № 28/102-б Товариство з обмеженою відповідальністю «ТОРГОВА КОМПАНІЯ «ВЕГА- ОПТ» (01103, м. Київ, вул. Ківкідзе, 13; код ЄДРПОУ 33237350) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Мироненко Тетяну Геннадіївну; ідентифікаційний номер фізичної особи — платника податків та інших обов'язкових платежів: 2332605449).

Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення за адресою: 01103, м. Київ, вул. Ківкідзе, 13.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) від 17.05.11 р. порушено провадження по справі № 12/260/10 про банкрутство ТОВ «Южторг МГ», код ЄДРПОУ 34501399 (69096, м.Запоріжжя, вул. Бородинська, 24-56). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Мартиненко Наталію Михайлівну (ідентиф. № 2159914049, 69035, Запоріжжя, вул. Маяковського, 12-5). Вимоги кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) від 24.05.2011 року № 15/406-б Дочірнє підприємство «АКТА 2010 Донецьк» (01032, м. Київ, вул. Либідська, 1 А, код ЄДРПОУ 24157155) визнано банкрутом та відносно боржника відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором боржника призначено арбітражного керуючого Ковезу Андрія Івановича, ліцензія Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України серії АВ № 158328.

Товарна Біржа "Перша Товарна Біржа" (надалі - організатор аукціону) повідомляє, що 05 липня 2011 року о 10-00 за адресою: м. Суми, вул. Соборна 29д к.6 пройдуть публічні торги (аукціон) з продажу майна, яке належить на праві власності підприємству-банкруту ТОВ "СОЮЗ-3" (надалі - Продавець), а саме:

Лот №1 нежитлове приміщення (супермаркет "Шара") площею 351 кв. м., яке розташоване за адресою м. Суми вул. Іллінська, 12 (колишня Червоногвардійська), в центральній частині міста Суми на одній із головних вулиць, на орендованій земельній ділянці площею 21/100 від 0,8876га (186кв.м.) - початкова вартість лоту 2 513 722,5 грн. (без ПДВ)

Лот № 2 нежитлове приміщення (супермаркет "Шара") площею 595 кв. м., яке розташоване за адресою м. Суми вул. Харкіська, 9, в центральній частині міста Суми на одній із головних вулиць, земельна ділянка знаходиться в користування (право власності не оформлялось) - початкова вартість лоту 5 612 130,00 грн. (без ПДВ)

Лот № 3 нежитлове приміщення (магазин - кафе "Світ Чаю") площею 64,1 кв. м., яке розташоване за адресою м. Суми вул. Воскресенська, 10, в центральній частині міста Суми, на одній із головних вулиць, земельна ділянка знаходиться в користуванні (право власності не оформлялось) - початкова вартість лоту - 435000 грн. 00 коп. (без ПДВ)

Гарантійний внесок складає 10% від початкової вартості продажу лота та перераховується на р/р 2600630530801 в ПАТ Банк "Банк Кредит - Дніпро", МФО 305749, код 32024373 по кожному лоту. Отримувач: ТОВ "Союз 3". Призначення платежу: гарантійний внесок 10% початкової вартості продажу лота № ___ згідно умов аукціону.

Плата за реєстрацію заяви (реєстраційний внесок) складає 17,00 грн. та перераховується ТБ "Перша Товарна Біржа" на р/р 26002011107901 в ПАО "Альфа-Банк", МФО 300346, код 36707637. Призначення платежу: реєстраційний внесок за реєстрацію заяви за лотом № _ згідно умов аукціону.

Організатор аукціону: ТБ "Перша Товарна Біржа". Відповідальна особа - Сергій Григорович (050-407-15-88). Час прийому: кожний день тижня крім суботи та неділі з 9.00 до 12.00 години, за адресою: м. Суми, вул. Соборна, 29-д., к.6.

Порядок ознайомлення з об'єктами продажу: ознайомлення з об'єктами продажу здійснюється за їх місцезнаходженням. Час для ознайомлення з об'єктами продажу: кожний день тижня крім суботи та неділі з 9.00 до 12.00 години.

Порядок оформлення участі в аукціоні: для реєстрації в якості учасника аукціону фізична особа або представник юридичної особи повинні подати організатору аукціону: документ, що посвідчує фізичну особу або повноваження представника юридичної особи; документ про сплату гарантійного та реєстраційного внесків згідно з умовами аукціону; заявку на участь в аукціоні, підписану і скріплену печаткою. Заявки приймаються з 9.00 до 12.00 години кожний день тижня, крім суботи та неділі, за адресою: м. Суми, вул. Соборна, 29-д. Кінцевий термін прийому заявок 12 год. 00 хв. 1 липня 2011р. Продаж об'єкта на аукціоні проводиться за наявності не менш як двох покупців на даний лот .

Подання особою (юридичною чи фізичною) заявки на участь в аукціоні розглядається як визнання нею того, що організатор аукціону і продавець надав їй повні та достовірні відомості про майно, яке є об'єктом продажу, повну та достовірну інформацію про правила та умови проведення публічних торгів (аукціону), ознайомлений з порядком оформлення результатів продажу.

Порядок оформлення результатів торгів: Під час проведення аукціону ведеться протокол, до якого заносяться початкова ціна продажу об'єкта продажу, пропозиції учасників аукціону, відомості про учасників аукціону, результати аукціону (ціна продажу, відомості про фізичну або юридичну особу, яка отримала право на придбання об'єкта продажу) сума та банківські реквізити рахунку, на який особі, яка отримала право на придбання об'єкта продажу (далі-Покупець) потрібно внести грошові кошти у розмірі ціни продажу. Переможцем аукціону визнається особа, яка запропонувала найвищу ціну продажу. Протокол підписується ліцитатором, покупцем та продавцем і в триденний термін затверджується керівником організатора аукціону. Копія затвердженого протоколу видається покупцеві. Покупець який відмовився від підписання протоколу, не може повторно приймати участь у публічних торгах з продажу даного майна, при цьому сплачений ним гарантійний внесок йому не повертається, а переможцем аукціону визнається особа, яка запропонувала другу найбільшу ціну продажу майна.

Переможець аукціону зобов'язаний укласти договір купівлі - продажу з ТОВ "Союз-3" протягом 5 календарних днів з моменту проведення публічних торгів. Переможцю аукціону, який не уклав договір купівлі-продажу у визначений строк або відмовився від укладення договору купівлі-продажу, сплачений ним гарантійний внесок не повертається, а торги вважаються такими, що не відбулися.

Платіжні засоби - грошові кошти. Переможець аукціону зобов'язаний сплатити ціну продажу на р/р 2600630530801 в ПАТ Банк "Банк Кредит - Дніпро" МФО 305749, код 32024373. Отримувач: ТОВ "Союз 3" протягом 30 календарних днів з моменту укладення договору купівлі - продажу з ТОВ "Союз 3" Гарантійний внесок, сплачений Покупцем для участі в аукціоні, зараховується йому в рахунок остаточної оплати ціни об'єкту продажу. Подальше переоформлення права власності на об'єкти продажу, оформлення прав на земельну ділянку на якій розташований об'єкт продажу (нерухоме майно) проводиться покупцем (переможцем торгів) за його рахунок.

Постановою господарського суду Харківської області від 18.05.2011 р. по справі № 5023/2873/11 фізичну особу-підприємця Лєкарєва Василя Васильовича (код 2689818072, адреса: 61000, м. Харків, вул. Тімірязєва, 28, кв. 23) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Стєбєлєва Антона Михайловича, код 2896211231, адреса: Харківська область, Дергачівський р-н, с. Черкаська Лозова, вул. Тельмана, 1 (ліц. Держдепартаменту з питань банкрутства АВ № 456505 від 12.05.2009 р.); для листів: 61068, м. Харків, пр. Московський, 96-а, оф. 188. Строк пред'явлення кредиторських вимог 40 днів.

Постановою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44 б) від 25.05.2011 у справі № 50/202-б визнано банкрутом ТОВ «Алюмінієві системи ЛТД» (04123, м. Київ, вул. Світлицького, 35, ідентифікаційний код 33348207) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором банкрута призначено ТОВ «Реф'юдж» (04050, м. Київ, вул. Мельникова, 12, ідентифікаційний код 34820820). Письмові заяви кредиторів направляти до Господарського суду м. Києва або ліквідатору протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ НА ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ НА ПРАВО ОРЕНДИ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА

Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України оголошує конкурс на право оренди нерухомого державного майна НАН України, що знаходяться на балансі Інституту та розташовані за адресою м. Київ, вул. Академіка Заболотного, 154.

Приміщення	Площа приміщення	Мета використання	Характеристика приміщення	Стартова ціна, грн./кв.м.
Дванадцять кімнат приміщення віварію	110,6 (в тому числі місця загального користування - 9,1 кв.м.)	Під склад	*стіни* - цегляні, перегородки гіпсокартонні *вікна* - металопластикові, дерев'яні; *підлога* - цементна стяжка.	23,81
Одна кімната приміщення столярної майстерні	55,6 кв.м.	Під склад	*стіни* - бетонні блочні, *вікна* - дерев'яні; *підлога* - цементна стяжка *двері* - металеві.	23,90

Умови конкурсу: укладення договору оренди за типовим зразком, затвердженим постановою Бюро Президії НАН України; страхування орендного приміщення на весь термін дії договору оренди на користь орендодавця; дотримання вимог експлуатації об'єкта; переможець конкурсу відшкодовує в обов'язковому порядку орендодавцю вартість незалежної оцінки об'єкта оренди та витрат на публікацію оголошення про конкурс за встановленими рахунками відповідних засобів масової інформації.

Перелік матеріалів, які подають учасники конкурсу: заява про участь в конкурсі, копія довідки органу статистики про включення організації до ЄДРПОУ, копія довідки про взяття на облік платника податків, посвідчені нотаріусом копії установчих документів, звіт про фінансові результати учасника конкурсу з урахуванням дебіторської і кредиторської заборгованостей, довідку від учасника конкурсу про те, що до нього не порушено справу про банкрутство, зобов'язання щодо виконання мов договору та сплати орендної плати (оплата авансових платежів згідно умов Договору оренди).

Учасники подають пропозиції та матеріали (крім пропозицій щодо розміру орендної плати) в запечатаних конвертах з надписом "На конкурс" запечатаних печаткою учасника.

Місце прийняття пропозицій від учасників: м. Київ, вул. Заболотного, 154, кім. № 159
Кінцевий строк прийняття пропозицій на участь у конкурсі: "24" червня 2011р. до 11:00.
Дата та час проведення конкурсу: "24" червня 2011р. об 11:05
Місце проведення конкурсу: м. Київ, вул. Заболотного, 154, кім. № 244.
Інша інформація: додатково інформацію розміщено на сайтах www.usnan.org.ua, www.imv.kiev.ua
Контактна особа:
Іванова Олена Петрівна тел.: (044) 526-32-98,E-mail: ivanova_28@ukr.net

ПАРАД ПОРАД

№ 100 (5100) П'ЯТНИЦЯ, 3 ЧЕРВНЯ 2011

Сьогодні у західних областях та в південній частині — короткочасні дощі, грози, в окремих районах град і шквали 15—20 м/с, у карпатському регіоні та в Криму подекуди сильні зливи. Вітер північно-східний, 5—10 м/с. Температура вночі 15—20°, удень 27—32°, у Криму та карпатському регіоні 23—28°; у Карпатах уночі 8—13°, удень 15—20°. У Київській області вночі 15—20°, удень 27—32°.

ЦЬОГО ДНЯ, 3 ЧЕРВНЯ

1545. Народився Іван Вишенський, письменник-полеміст. **1785.** У Лондоні випробувано перший парашут, винайдений Франсуа Бланшаром. Парашутистом був собака, якого скинули з повітряної кулі на висоті 300 м. **1846.** США відвоювали у Мексики поселення Єрба-Буена. Згодом воно було перейменоване на Сан-Франциско. **1906.** У Петербурзі почав виходити часопис "Український вісник". **1971.** Помер Джим Моррісон, американський рок співак, група Doors. **1974.** Народився Сергій Ребров, український футболіст. **1924.** Помер Франц Кафка, німецький письменник.

АСТРОПРОГНОЗ НА 6—12 ЧЕРВНЯ

Овни. На роботі цей тиждень пройде відносно спокійно, без істотних змін. Сприятливий час для спілкування й розширення кола знайомств.
Сприятливі дні — 11, 12
Несприятливі дні — 7

Тільці. Незважаючи на безліч непідйомних справ, намагайтеся більше уваги приділяти своїй родині й близьким. Це додасть вам сил і впевненості.
Сприятливі дні — 6, 9, 10
Несприятливі дні — 11

Близнюки. Ваша любов до спілкування піде вам на користь і дозволить налагодити потрібні контакти, подружитися із цікавими й корисними людьми.
Сприятливі дні — 9, 11
Несприятливі дні — 7

Раки. Повільний плин життя в приємній обстановці — ось що обіцяє вам цей тиждень. Виконана раніше робота принесе свої плоди у фінансовій сфері.
Сприятливі дні — 6, 9, 11
Несприятливі дні — 8

Леви. Це час роздумів перед серйозним вибором. Вам доведеться приймати важливі рішення, але кожен із продуманих вами шляхів буде посвоєму хороший.
Сприятливі дні — 6, 11
Несприятливі дні — 8

Діви. Щоб досягти поставленої мети, ви спробуєте розгорнути цілу компанію. Але буде краще покластися на долю. По-перше, змінити щось однаково не вдасться, а по-друге, так воно вийде набагато ефективніше.
Сприятливі дні — 8, 10, 11
Несприятливі дні — 6

Терези. Легко вдаватимуться справи, що вимагають творчого підходу й інтуїції. Ваші організаторські здібності значно посиляться, що дозволить вирішити складні питання й сприятливо позначиться на фінансовому становищі.
Сприятливі дні — 7, 11
Несприятливі дні — 8

Скорпіони. Цей тиждень сприятливий у питаннях романтики. Ви маєте всі шанси знайти нові, перспективні надалі, знайомства. Так само цей час — для вдалого вирішення фінансових питань.
Сприятливі дні — 6, 9, 10
Несприятливі дні — 12

Стрільці. Динаміка й швидкий розвиток подій на цьому тижні не стомлюватимуть вас. Ви зможете радіти, спостерігаючи за тим, як легко й сприятливо розвиваються події, а все складається саме так, як ви хотіли.
Сприятливі дні — 7, 12
Несприятливі дні — 11

Козероги. У вас виявляться лідерські якості й з'явиться можливість реально впливати на події навколо вас. Рішучість і обмірковані вчинки допоможуть вам багато чого досягти.
Сприятливі дні — 9, 12
Несприятливі дні — 8

Водолії. Для вас цей час нових романтичних знайомств і любовних інтриг. У підсумку ви можете зустріти людину, з якою матимете спільні погляди, і ваші відносини стануть досить міцними.
Сприятливі дні — 8, 12
Несприятливі дні — 6

Риби. У вас загостриться романтичний настрій — почуття, що прокинулося, може знайти конкретну форму й з простих емоцій перерости в повноцінні стосунки.
Сприятливі дні — 7, 10
Несприятливі дні — 8

Де ховаються нітрати

КОРИСНО ЗНАТИ

Полиці магазинів ваблять свіжими яскравими овочами, які здебільшого вирощені в теплицях. Купуючи їх, мимоволі замислюєшся, наскільки корисні ці овочі і чи не перенасичені вони нітратами.

Розібратися допомога провідний науковий співробітник Інституту екогігієни і токсикології ім. Л. І. Медведя Ольга ГОЛІНКО:

— Нітрати є в усіх овочах, навіть вирощених в нормальних умовах. В основному ризик виникає після високих доз внесення їх у грунт з метою підвищення врожайності.

Для парникових вміст офіційно дозволяється в двічі-тричі більше, ніж в овочах, які вирощені на відкритому грунті. Найбільше їх в молодих огірках, які з ростом втрачають свій нітратний потенціал і стають чистішими.

Власники присадибних ділянок вносять мінеральне і органічне підживлення, хоча воно теж дає багато нітратів. Тому вносити під овочі та фрукти треба не гній, а перегній. Нині дуже модно підживлювати свіжим розчином курячого послиду, це можна робити тільки на ранніх етапах, бо, коли вже сформувалися плоди, не варто цим займатися.

Визначити, виріс помідор в нормальних умовах чи його добре годували нітратами, передусім можна за розміром. Господині дуже добре відрізняють капусту з високим вмістом нітратів за здатністю до засолювання. Нормальна капуста засолюється добре і не розпадається, а з великим вмістом нітратів — стає м'якою. Також і огірки з підвищеним вмістом нітратів засолюються погано.

Щоб зменшити вміст нітратів, скажімо, у листових культурах, їх можна вимочити протягом двох-трьох годин. Таким чином відбудеться міграція нітратів у воду, зменшуючи їх вміст на 25%. Якщо картоплю, буряк та моркву почистити і зварити, тоді 75% нітратів переходить у цей відвар, його треба вилити, а очищену продукцію можна споживати. До речі, морква має підвищений вміст нітратів у товстому кінчику біля хвостика — саме там проходять шляхи нітратів у листя, накопичуючись в цьому місці, тож треба відрізати ці хвостики. В яблуках з підвищеним вмістом нітратів треба виймати осердя. З огірками ми нічого не зробимо, бо вони дуже швидко ростуть, відповідно, швидко накопичуючи й нітрати.

Я зробила певні підрахунки: якщо приготувати салат із парникових огірків, перцю, пекінської капусти і листових овочів, то в одному кілограмі буде 320 мг нітратів (за умови максимального їх вмісту в цій продукції). Якщо цей салат з'їсть сім'я із п'яти осіб, то кожен спожиє близько 60 мг нітратів. Далі ділимо на середню масу людини в 60 кг, отримаємо 1 мг на кілограм. А припустима доза за умови споживання овочів кожного дня становить 5 мг на кілограм. Тобто не треба так боятися цих овочів, тільки варто купувати їх там, де потрібно. І вимагати сертифікати якості, щоб там було написано, скільки вони містять нітратів. Не купуйте нічого на стихійних ринках, в не відведених для торгівлі місцях, бо часто там збувають продукцію, заборонену для продажу, тож ви можете зашкодити своєму здоров'ю.

Світлана ІВАНОВА.
Фотоетюд Юрія ПЕРЕБАЄВА.

УРОКИ НАСТРОЮ

Смійтеся на здоров'я!

«Світ вцілів, бо сміявся» — написано при вході в легендарне місто Габрово, що в Болгарії. Цей постулат повністю розділяє військовий моряк і художник Валерій Орел, який нещодавно перекваліфікувався в письменники і... сміхотерапевти.

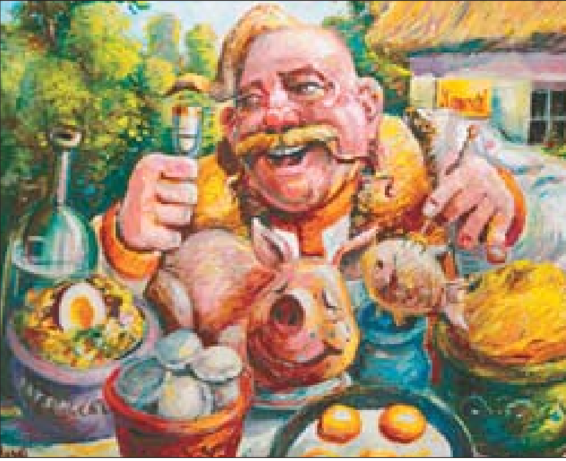
Свої міркування він виклав у щойно виданій книжці «Ні, хлопці, все не так вже ...», в якій поділився кумедними історіями з життя художників та моряків (до речі, у автора напоготові ще дві нові збірки).

— Гумор — це рятівне коло на хвилях життя і найкраща терапія від багатьох болячок, —

стверджує Валерій Костянтинович, — бо сміх змінює сприйняття нами навколишнього світу на краще. Ми почніше бачимо всі предмети і явища — обома півкулями відразу, сприймаючи їх такими, як є.

А ще веселість, гарний настрій стимулюють кровообіг, зменшують імовірність стресу, пом'якшують біль, активізують захисні сили організму, розслаблюють м'язи. Як стверджують підручники з медицини, щирий сміх рятує і від сумних думок, бо вивільняє в організмі ендорфіни, так звані гормони щастя.

Олександр ШЕВЦОВ.
Мал. Валерія ОРЛА.

Щавель про запас

КОМОРА ВІТАМІНІВ

На грядках уже з'явилася вітамінна зелень: кріп, петрушка і щавель — багаторічна трав'яниста рослина із приємним кислуватим смаком. Його листя багате на щавлеву кислоту, містить магній, залізо, вітамін С, каротин.

Щавель поліпшує травлення, зменшує процеси гниття в кишечнику, має сечогінну, жовчогінну, кровоспинну дію, поліпшує обмінні процеси. Однак не рекомендується вживати його у великій кількості протягом тривалого часу. Бо високий вміст щавлевої кислоти здатен спричинити порушення мінерального обміну в організмі та функції нирок.

З молодого щавлю готують борщі, його додають у другі страви, а дехто навіть використовує в начинці для пирогів.

● Щоб зберегти щавель до зими, його можна посушити, заморозити, засолити або законсервувати.

● Свіже гарне листя промивають, злегка підсушують, нарізають невеликими пластинками, розкладають у целофанові пакетики і кладуть у морозильну камеру.

● Для засолювання щавель збирають, миють, підсушують і подрібнюють до 2—3 см. Потім щільно укладають у скляну ємність, ретельно пересипаючи сіллю. Накривають капроновою кришкою і зберігають у прохолодному місці. Перед приготуванням кілька

разів промивають і, зазвичай, «зимовий борщ» із щавлем не солять.

● Щоб законсервувати щавель у банках, його необхідно промити, нарізати, як на борщ, і укласти в стерилізовані банки. Потім зелень заливають окропом і закривають стерилізованими кришками. Банки перевертають і вкутують до охолодження.

Надія ВЄТОЧКІНА.
Фото з архіву «Голосу України».

СМАЧНОГО!

Медовик

Розтопити 60 г вершкового масла (можна маргарину), додати два яйця, склянку цукру, розтерти. Поставити все на водяну баню і, постійно помішуючи, додати 2 ст. л. меду, 2 ч. л. соди, 1 ст. л. горілки, дві склянки борошна. Старанно розмішуючи, довести до одержання однорідної маси.

Остудити. Після чого, ретельно вимісити, додаючи борошно. Зліпити колобок і розрізати на частини (приблизно вісім). Кожну розкачати й викласти на лист, попередньо посипавши його борошном.

Коржі випікати в гарячій духовці дві—три хвилини. Коли вони охолонуть, обрізати їх по краях. Охололі коржі змастити кремом і сформувати торт. Залишки натерти на тертку й обсипати торт зверху і з боків.

КРЕМ

200 г сметани (краще домашньої) збити зі склянкою цукру. За бажанням можна додати родзинки, натерту цедру лимона чи апельсина.

Наталія КРАВЧЕНКО.

Поради збирала Оксана КАЛУГІНА (oksana@golos.com.ua)

Над номером працювали: Віталій СУДДЯ, Тетяна УВЄРОВА, Наталя ОВДІЄНКО.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.
Передплатна ціна на 2011 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. (п'ятиразовий) та 8,00 грн. (триразовий: вівторок, четвер, п'ятниця), для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua
Зам. 20289
Макет, верстка — редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»